ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՊՈԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՒԷՎԱՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱԲՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէճմուայէ 20 ղուրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէյլիք . . . . . 180 ղռ.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչին

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղռ.
Ալթը այլըգ . . . . . 110 »

30 Բարա

Ի... ԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհ... —

...թըրը իչին

1 վէ 2 վէ 3ինճի ...
4իւնճիւ սահիֆէյէ ...ֆէյէ 5 ղր.
ԻԽԹԱՐ. Պահնդա, Ն... 2 »
Մուրուռ սարրաֆիյէյէ այիտ 4 վէ ...
2 վէ 3իւնճիւ սահիֆէլէրէ .
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 ղռ.
Զիյատէ միւտտէթ իչին իլանը այրը բազարլըգ օլուր.
Մէվատտը նաֆիյա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ.

30 Բարա

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ Նումէրօ 18 տէ տիր: — Ղազէթանըն ումուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ իչին Սթամպօլտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճագը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպին տախի անըն Նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր.

ԱՍԻԹԱՆԷ 4 ՅՈՒՆԻՍ

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՄԸՍԸՐ

Տիւնքիւ կիւն Պապը Ալիտէ Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրինին Թահթը րիյասէթինտէ վէ Տախիլիյէ վէ Խարիճիյէ Նազըրլարը բաշլար հազարաթը վէ Շուրայի-Տէվլէթ րէիսի բաշա հազրէթլէրինտէն միւրէքքէպ պիր մէճլիսը մախսուս ինիգատ իտէրէք, միւզաքէրաթ աքշամա գատար տէվամ իյլէմիշ.

—

Պէրլինտէն Թայմսա կէօնտէրիլէն պիր գըթա թէլէկրաֆա կէօրէ, Եւրոպանըն վէքիլի սըֆաթը իլէ Իթալիանըն Մըսըրա միւտախալէսինէ մէմուր իտիլէճէյի մէվզուը պահս իմիշ.

—

Եվվէլքի կիւն Մապէյնտէ մէճլիսը վիւքէլա ինիգատ իթտիյինի վէ միւզաքէրաթըն մէսալինը Մըսըրիյէ հազգընտա ճէրէյան իթտիկինի եազմըշ իտիք.

Ալտըղըմըզ մալումաթա նազարէն կէօրէ, եանաի միւզաքէրաթտա Ինկիլթէրրա սէֆարէթի պաշ Թէրճիմանը Սըր Ալֆրէտ Սէնտիսըն Մապէյնը Հիւմայունա ճէլպ օլունմուշ տըր.

Եւվմը մէզքիւր կիւնտիւզ Մապէյնը Հիւմայուն իլէ իսքէնտէրիյէ պէյնինտէ միւթէմատիյէն չիֆրէլի թէլէկրաֆլար թէաթի օլունմուշ տըր.

Եինէ օ կիւնքի Իւնըն Էօգբէռ ղազէթասը՝ գաթը հազրէթը Շէհ չէյարէրինին քեաթիպը խուսուսիլէրինտէն Բաղիպ պէյին իսքէնտէրիյէ կիտէճէյինի եազմըշ օլտուղու հալտէ, մուախխարէն իւթտիյի թահգիգաթ իւզէրինէ միւշարիլէյհին ազիմէթ իթմէտիյինի տիւնքի նիւսխասընտէ եազըեօր.

—

Պու կիւնքի Բէ-Բէռ թէլէկրաֆլարընտա օգունաճաղը վէճհիլէ, Խըտիվ հազրէթլէրի իլէ Տէրվիշ բաշա՝ Մըսըրա 18000 նէֆէր ասքէր կէօնտէրիլմէսինի հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն թալէպ իթմիշլէր տիր.

Տիւնքի Իւնըն Էօգբէռին տախի պէյանընա կէօրէ, էկէր գաթը հազրէթը Բատիշահի րիզա պույուրուրլար իսէ, թալէպ օլունան ասաքիր Սուրիա գօլ օրտուսընտան իթտանթէք օլունաճագ տըր.

Հալ պու քի պու կիւնքի Թիւրք ղազէթալարը հավատիսը մէզքիւրէ հազգընտա պէյանը միւթալէա իլէ սուլը օլմաղըղընը իթեան իտիյօրլար.

—

Վիէննատա նէշր օլունան Նոյէ Ֆրայէ Փրէսսէ ղազէթասընա Տէրսաատէթտէն եազըլտըղընա կէօրէ, Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրի՝ համիլ օլտուղու թալիմաթը իգթիզասընճա, Մըսըր Խըտիվի իլէ Արապի բաշանըն պէյնլէրինի թէլիֆէ չալըշաճագ տըր. Պու հալտէ պազը զէվաթըն էնճէպիլէրին մահթլուպը վէճհ իլէ, Արապի բաշա ազլ վէ Տէրսաատէթէ ճէլպ օլունմայաճագ տըր. Պիլաքիս, Արապի բաշա իլէ Խըտիվ հազրէթլէրինէ գարթ իւչ պէյն հասըլ օլտուղու հալտէ, Արապի բաշա հարպիյէ նէզարէթի մէմուրիյէթինտէ իպգա օլունաճագ տըր. Հիւքիւմէթը Սէնիյէ մէմալիքը Օսմանիյէնին ումուրը տախիլիյէսինէ տաիր տուվէլը սաիրէ միւտախալէսինի գապուլ իթմէյէճէք տիր.

—

Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրի՝ Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գօնսօլօսլարընը գապուլ իթտիյի սըրրատա, քէնտիսինին պիր խայլը միւշքիլ մէմուրիյէթլէրէ իրսալ պույուրուլմուշ օլտուղունու, վէ պու տէֆաքի մէմուրիյէթինի տախի իֆա իլէ միւշքիլաթը պէր Թարաֆ իթմէք էմէլինտէ պուլունտուղունու պէյան իյլէմիշ տիր.

—

Թայմ նամ Թէրսանէ վափուրը՝ մէմուրիյէթը մախսուսէ իլէ տիւն աքշամ Աղտէնիզէ միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթ լիմանընտան հարէքէթ իյլէմիշ տիր.

—

Բարիզտէն ալտըղըմըզ յունիս 10 թարիխլիյէ պիր վէճհըլը մէքթուպտա եազըլըեօր.

«Լօնտրա վէ Բարիզ պօլիթիգա տաիրէլէրինտէ Մըսըր մէսէլէսինին սուրէթը հալլիյէսի ֆաղը գըմմընտա գօնֆէրանս աղտինա հալա լիւզում կէօրիւլմէքտէ տիր: Տուվէլը սաիրէ՝ նէ Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսանըն գօնֆէրանս թէքլիֆինէ վէ նէ տախի տէվլէթը Օսմանիյէնին Թահրիրաթը ախիրինէ հէնուզ ճէվապ վէրմէյիպ, պու պապտէ իճրայի միւզաքէրէ իլէ մէշղուլ տըրլար: Միւշարիլէյհիմ տէվլէթլէր՝ Տէրվիշ բաշանըն նէթիճէի մէմուրիյէթինէ մունթազըր պուլունտուգլարընտան, չիմտիլիք գօնֆէրանս թասավվուրընը թէէխիր իթմէքտէ տիրլէր: Պունունլա պէրապէր, մէսէլէնին սուրէթը հալլիյէսի ֆաղը գըմմընտա իւէրատ պիր գօնֆէրանս աղտը միւհթէմիլ տիր:»

—

Բու-նամ Վիէննա ղազէթասը՝ Մըսըր աճվալինէ տաիր պէրվէճհի աթի միւթալէաթա պուլունույօր:

«Տէրվիշ բաշա՝ Մըսըրտա ասայիշի մուհաֆազայա մուվաֆֆագ օլուրսա, Եւրոպա կէրէք գօնֆէրանս աղտը իլէ օլսուն վէ կէրէք օլմասըն պիթմիշ չէյլէրի գապուլ իթմէճէք տիր: Մահէզա ահվալը միւթէէսսիֆէ վուգուինտէ, վէ Օսմանլը գօմիսէրի պէյինինտէ հարէքէթը սէրբէսանէ (պաշ գալտըրմագ) գուվվէսինտէ, ֆագաթ բաշա՝ պիր գօլ օրտուսունուն մուավէնէթը մատտիյէսինէ լիւզում կէօրմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունաճագ տըր. Պու հալտէ, Եւրոպանըն նէզարէթի թահթընտա մէվգուֆ պիր մէէզունիյէթ իթտասը իչին գօնֆէրանս աղտը թասավվուրընըն թէքրար թէզէքքիւրի տախի միւհթէմիլ տիր: Անճագ Տէրվիշ բաշանըն մէմուրիյէթը իլէ մուվաֆֆագիյէթի թագտիրինտէ, գօնֆէրանսա լիւզում գալմայաճագ տըր.»

Հալպու քի, Նոյէ Ֆրայէ Փրէսսէնին գավլինէ, Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրի մէմուրիյէթինտէ մուվաֆֆագ օլամազ իսէ թահ, Տէրսաատէթտէ սէֆիրլէրին գօնֆէրանս աղտը իլէ Մըսըրտա իատէ օլունան ինթիզամը ահվալ թասարրուֆ գըլընաճագ տըր.

—

Տիւնքի Սթանտարտ ղազէթասընըն իսքէնտէրիյէ մուխապիրինին Մըսըրիյէ հազգընտա պէրվէճհի աթի օգունմուշ տըր.

«Թէլէկրաֆլարտա վէրիլէն Մըսըր հավատիսի մուճիպը էմնիյէթ օլմայըպ, Օսմանլը ղազէթալարընըն նիւֆուզլարը (օթորիթէ) պէնտէլէրի խիլաֆընտա տըր: Օսմանլը ղազէթալարը՝ Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրինին թէմամիյլա մուվաֆֆագ օլտուղունու պէյան իթմէքտէ տիրլէր:

«Մըսըրտա ղազէթասընըն գահիրէտէ պուլունան մուխապիրի իսէ պիլաքիս Խըտիվ հազրէթլէրի իլէ Օսմանլը գօմիսէրինին իսքէնտէրիյէյէ ազիմէթինի ատէթա պիր ֆիրար տախի իյլէմիշ տիր:

«Արապի բաշա արզը ինգիլատ իտէճէք եէրտէ սէրգէշլիքտէ պէօյլէ պիր տաղ տահա ատմըշ տըր: Պուհրան ալթամտէ տըր: Մըսըրտա հէր քէս գարիպէն պիր ալթիւսթլիւք վուգուինի պէքլէմէքտէ օլմագ կէրէք տիր քի, գահիրէտէ մուգիմ Իթալիա գօնսօլօսը մէյուսանէ պիր թէտպիրէ մէճպուր, վէ Թայմս ղազէթասընըն գահիրէտէն ալտըղը պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Իթալիա թէպաասընը Մըսըրը թէրքէ տավէթ իյլէմիշ տիր: Պու խապէր թէհաքքուք իթտիյի հալտէ, տիբլօմասի՝ աճզընը իթիրաֆ իթմիշ օլուր:

«Իթալիա գօնսօլօսընըն գարարը հէր ճիհէթճէ շայանը թէէսսիւֆ տիր, զիրա Մըսըրտա միւթէմէքքին էճնէպիլէրին տուչարը հէյէճան իտէճէք տիր.

«Թէսքինը էզհան վէ ինթիզամը գալէպէ իլէ Միւշէյլէհին հազրէթլէրին պէր Թարաֆ իտիլմէսինէ չալըշմագ լազըմ կէլիրքէն, հալպուքի Իթալիա գօնսօլօսը՝ ֆարաթը Թէլաշլա Իթալիա թէպաասընը ումումէն ֆիրարա տավէթ իյլէմիշ տիր: Հալ պու քի մէնաֆիի իգթիսատիյէ Մըսըրտա գալմագ մէճպուրիյէթլէրինի տէր խաթըր իտէմիշ տիր.

«Նիւնոյ հիւքիւմէթի մահալի իսքէնտէրիյէ 4 պէօլիւք ասքէր սէվք իթմիշ տիր: Մըսըրտա միւթէմէքքին թէպաասը Նօմանիյէ թէպաասը սաիրէյէ նիսպէթլէ տահա չօգ իսէ տէ, գրալ Նօրկի հազրէթլէրինին հիւքիւմէթի 4 պէօլիւք ասքէրլէ իքաէի գուվվէթ իթմէք իսթէյօր իսէ, պու մըգտար ասքէր բէք աղ տըր.»

Սթանտարտ ղազէթասընտան նագլ իթտիկիմիզ իւպու ֆըգրա միւնասէպէթիլէ պէյան իտէրիզ քի, տիւնքի թէլէկրաֆլարըն խապէր վէրտիկի վէճհիլէ Տէրվիշ բաշա ֆիրարըլըն աս ու իսեանը օլմատըղընը պու սապահքի Թիւրք ղազէթալարը պէյան իթմիշլէր:

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

(Պու սապահ կէլէն Բիւլէթէնտէն)

Լօնտրա 15 յունիս

Լօրտլար մէճլիսինտէ խարիճիյէ Նազըրը լօրտ Կրանվիլ՝ Մըսըր վուգուաթը հազգընտա իւրատ օլունան պիր սուալէ ճէվապէն, իսքէնտէրիյէտէ ասաքիրին ասայիշը մուհաֆազա իթտիքլէրինի, հալ պու քի Եւրոպալըլար միյանընտա խէվֆը ազիմ մէվճուտ օլտուղունը, վէ Թէհլիքէ գունհուրինտէ միւլթէճիլէրի գապուլ իթմէք իչին սէֆաին Թարաֆընտան պիլճիւմլէ թէտապիր իթթիխազ օլունտուղունու պէյան իյլէմիշ տիր.

Նազըրը միւշարիլէյհ՝ Մըսըր մէսէլէսի հազգընտա հիւքիւմէթին տիկէր տէվլէթլէրլէ միւթթէֆիգըն իթթիխազ իթտիկի թէտապիրի պէյան իթմէք չիմտիլիք միւմքին օլմատըղընը տէրմիյան իյլէմիշ տիր.

Մարգի տը Սալիզպըրի՝ Մըսըրտա գունհուրա կէլէն վուգուաթ միւվաճէհէսինտէ տօնանմա իլէ հիւքիւմէթին հարէքէթսիզ տուրմալարընը շէտիտէն թէզյիֆ իտէյօր.

Հիւքիւմէթին ճէվապ վէրէմէյէճէյինի պէյան իթտիկի մէսէլէլէր հազգընտա Մարգի տը Սալիզպուրինին իտտիալարընը գօնթ Կրանվիլ, միւնասէպէթսիզ ատտ իտէրէք թէշէքքիւր իթմէքտէ տիր. Միւշարիլէյհ խարիճիյէ Նազըրը Ամիրալ Սէյմուրըն իճրայի մուամէլէտէ սէրպէսթ վէ հիւրր օլտուղընը, վէ միւնասիպ կէօրտիւկի սուրէթտէ իճրայի մուամէլէ իտէճէյինի պէյան իթմէքտէ տիր.

Գօնթ Կրանվիլ՝ խաթմը քէլամ իտէճէկի սըրրատա, վագը օլան թահգիրտէն տօլայը, հիւքիւմէթին Մըսըրտա իգամէթ իտէն էվրօպալըլար իչին Թէհլիքէլի ատտ իթտիկի մուամէլէյէ կիրիշմէյէճէկինի պէյան իյլէմիշ տիր.

Իսքէնտէրիյէ 15

Գահիրէտէ մուգիմ պիլճիւմլէ տուվէլ ճէնէրալ գօնսօլօսլարը կէլմիշ օլուպ, եալընըզ Ֆրանսա ճէնէրալ գօնսօլօսը Մ. Սիէնքիէվիչ հէնուզ կէլմէմիշ իսէ տէ, պուկիւն տախի անըն վիւրուտը մունթազըր տիր.

Խէվֆ ու հէյէճան տէվամ իթմէքտէ տիր.

Գուրատա պուլունան էվրօպալըլար՝ ասաքիրը Օսմանիյէնին միւտախալէսինի միւթթէֆիգըն թալէպ իտիյօրլար. զիրա էճնէպ ասքէրինին միւտախալէսինի թէճրիպէսինէ կիրիշիլիրսէ, էճնէպիլէրտէն գաթլէր վուգուինտէն գօրգմագտա տըրլար.

Վիէննա 15 յունիս

Պուլկարիստանըն բրէնսի պուրատա վասըլ օլմուշ տըր.

Լիմոն Օբէրէն նամ ֆըրգաթէյի իսքէնտէրիյէյէ հարէքէթ իթմէ էմր ալմըշ տըր.

Պէրլին 15 յունիս

Հաղկըն նամ Թօբ տաշըյան իսքէնտէրիյէյէ կիթմէյէ էմր ալմըշ տըր.

Գահիրէ 15 յունիս

Եվրօբա ճէնէրալ հէյէթլէրինին իտարէխանէլէրի գաբանմըշ տըր. Գօնթրօլ միւֆէթթիշլէրի պիլճիւմլէ մէմուրլարը իլէ պէրապէր իսքէնտէրիյէյէ հարէքէթ իթմիշլէր տիր. Պանգալարըն բէք չօղը տախի գաբանմըշ տըր. Ինկիլիզճէ Մըսըր հիւքիւմէթինին պիլճիւմլէ տաիրէլէրի իսքէնտէրիյէյէ նագլ օլունաճագ տըր.

Աժանս Բիւրէօ

Վիէննա 15 յունիս

Պիր գըթա Աւսթրիա ֆըրգաթէյնի իսքէնտէրիյէյէ ազիմէթ իթմիշ տիր.

Լօնտրա 14 յունիս

Մէպուսէ հէյէթի Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի պիլճիւմլէ տէվլէթլէրլէ մուվաֆագաթ հասըլ իթմիշ տիր.

Լօնտրա 15 յունիս

Թայմս ղազէթասը պու սապահքի նիւսխասընտէ տիւն աքշամքի թարիխլէ իսքէնտէրիյէտէն ալտըղը պիր թէլէկրաֆը նէշր իտէյօր. Մէզքիւր թէլէկրաֆա նազարէն, Խըտիվ հազրէթլէրի իլէ Տէրվիշ բաշա Մապէյնը Հիւմայունա պիր գըթա թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իլէ, Մըսըրա 18000 նէֆէր ասքէր սէվքինի թալէպ իյլէմիշլէր տիր.

Թայմս ղազէթասը պու թալէպտէն պահս իթտիկի սըրատա, ասաքիրը մէզքիւրէնին տէրհալ կէօնտէրիլմէսինի մուսիրրանէ թավսիյէ իլէ տէյօր քի, Եւրոպալըլարըն հըմայէսի իչին պիր միւտախալէի միւսէլլահայա լիւզում գալմը վար տըր.

Տըլկրինտէն ալընան պիր թէլէկրաֆտա խապէր վէրիլտիկի վէճհլէ, աչըլէր՝ մէնը ճինայէթ գանունը ճէտիտի մէվգիի իճրայէ վազ օլունտուղու անտէ, եանկըն գունհուրա կէթիրմէք վէ գաթլ ու ճինայէթ վէ պու կիպի էֆալը շէնիէ իճրա իթմէք նիյյէթինտէ տուրլէր.

Պէրլին 14 յունիս

Կէօմրիւք Թարիֆասընտա Բայխուսթագ Թարաֆընտան թէնզիհաթը մուհիմմէյէ գարար վէրիլէճէյի զանն օլունույօր.

Ալէմանիա բարլամէնթօսընտա հիւքիւմէթին ղայրէթինէ մուղայիր օլարագ սէնայիի տախիլիյէյի հըմայէ Թարաֆտարանընտա էքսէրիյէթ գալմըշ տըր. Թարիֆանըն գապուլինտէն սօնրա մէճլիսը մէզքիւր թաաթիլ օլունաճագ տըր.

(Տախիլիյէ հավատիսի իքինճի սահիֆէյէ տէրճ օլունմուշ տըր.)

Միւթէվէֆֆա Ալլահվէրտիզատէ Յովսէֆ պէյին նէ կիպի պիր իլլէթ Թէէսիրիլէ վէֆաթ իթտիկինին գահիրէ իւրաճը իգթիզա իթտիկինէ, վէ պունուն տախի կէօմիւլիւ պուլունան ճէսէտինին էթըպպա մարիֆէթիյլէ ֆէննէն մուայէնէսի իճրա իլէ պիլինէճէյինէ մէպնի, չարշէնպէ կիւնիւ սաաթ 4 պուչուգ րատտէլէրինտէ Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէյի միւտտէիի ումումի Միխալաքի էֆէնտի, վէ միւտտէիի ումումի մուավինի Ահմէտ պէյ, վէ բօլիս պինպաշըլը Հիւսէյին էֆէնտի իլէ պէրապէր, մէքթէպը Թըպպիյէ Շահանէ Թարաֆընտան միրալայ տօգթօր Յակոբ պէյ, վէ մէքթէպը Թըպպիյէ իլմը Թէշրիհ մուալլիմի Մազհար պէյ վէ զապթիյէ Նէզարէթի Թարաֆընտան Թապիպ գայմագամը Հալիմ պէյ էֆէնտի վէ տօգթօր Սիմօն էֆէնտի վէ ճէրրահ Պէքիր էֆէնտի, վէ Պէյօղլու բօլիս միւտիրլիյի Թարաֆընտան տօգթօր Ալի պէյ, վէ տօգթօր Լուի էֆէնտի վէ ճէրրահ Նազիֆ էֆէնտի, վէ էճզաճը Տիմիթրի էֆէնտի, վէ միւթէվէֆֆանըն ֆամիլեասը Թարաֆընտան տախի տօգթօր Տըլլագուր իլէ տօգթօր Գարուէթի վէ տօգթօր Մարկոսեան Աճէմեան, Շիշլիտէքի Էրմէնի գապրիսթանընտա գապրը կիւշատ իտիլէրէք, ճէսէտի մուայէնէ իթմիշլէր տիր.

Ճէսէտին մուայէնէսի խիթամ պուլտուղու սօնրա, ճումա կիւնիւ սաաթ 5 պուչուգ րատտէլէրինտէ Պէյօղլու բօլիս տաիրէսինտէ մուայէնէ օլունմագ իւզրէ, ճէսէտին պիր գաչ աղասը իխրաճ տէրունինէ վազ իտիլէրէք տաիրէյէ կէօթիւրիլմիշ տիր.

Միւթէվէֆֆայի մումայիլէյհի գօնսուլթօ իտէն հէքիմլէրտէն Տօգթօր Ջամվագօնըն Վարնայա ֆիրար իթտիյի եազըլմըշ իտի.

Մէրգում տօգթօրըն բասաբորթը պուլունմատըղընտան, Վարնայա միւվասալէթինտէ մահալլի Պուլկար մէմուրլարը Թարաֆընտան Թէվգիֆ օլունտուգտա, պիր խասթանըն Թէտավիսի իչին աճէլէթէն եօլա չըգտըղը ճիհէթլէ բասաբորթ ալամատըղընը տէրմէյան իթմիշ իսէ տէ, պու իֆատէսի՝ տօգթօրը մէրգումըն Ըսթամպօլտան ֆիրար իթմիշ օլտուղընը ֆէհմ իթմիշ պուլունան Պուլկար մէմուրլարը Թարաֆընտան իսղա օլունմատըղընտան, տօգթօր Ջամվագօ Վարնատա Թանըտըղը իւչ Պուլկարը քէֆիլ կէօսթէրէրէք եագասընը գուրթարմըշ վէ պիր գաչ սօնրա օրատան Վիէննայա ֆիրար իթմիշ տիր.

Տիւնքի նիւսխէմիզտէ եազտըղըմըզ վէճհ իլէ, Տօգթօր Ջամվագօ պուրատա թահթը Թէվգիֆէ ալընմագ իսթէնիլտիյի հալտէ, հէր նէ վագթ իսթէնիլիր իսէ կէլէճէյի Ֆրանսա սէֆարէթի Թարաֆընտան վատ օլունարագ պունտան սարֆը նազար իտիլմիշ իտի. Իշիտտիյիմիզէ կէօրէ, չիմտի Ֆրանսըզ սէֆարէթի մէրգումըն ճէլպի հազգընտա Վարնայա թէլէկրաֆ չէքտիյի կիպի, Աւսթրիա սէֆարէթի վասըթասը իլէ տախի Վիէննա հիւքիւմէթինէ իխպարը քէյֆիյէթ իթմիշ տիր.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բաթրիգ Ամէն. Տ. Տ. Ներսէս Սըրբազան հազրէթլէրի՝ կէչէնտէ Իրլանտա ումուրը Նազըրը նասըպ օլունուպ Տըպլինտէ Ֆէնիքս-Բարգ պաղչէսինտէ գաթլ օլունմուշ օլան Լօրտ Ֆրէտէրիգ Գէվէնտիշին վէֆաթընտան տօլայը, Ինկիլթէրրա հէյէթը վիւքէլասը տարասընտան օլուպ լօրտ Գէվէնտիշին թաալլիգաթընտան պուլունան Հինտիսթան ումուրը Նազըրը Մարգի տը Հարթինկթընա աթիտէքի թաազիյէթնամէյի իրսալ պույուրմուշ օլտուգլարընտան, Բէ-Բէռ կազէթասընըն Ինկիլիզճէ գըսմընտան նագլէն մէքթուպը մէզքիւրըն պէրվէճհը աթի թէրճէմէսինէ միւսարաաթ իտէրիզ.

Տէրսաատէթ 10/22 մայիս 1882

Լօրտ Մարգի ճէնապլէրի,

Լօրտ Ֆրէտէրիգ Ջըրճ Գէվէնտիշին գաթլի խապէրը մէնհուսը՝ պիզի տէրէճէի նիհայէ էլէմ ու քէտէրէ ղարգ իյլէտի. Չիւնքի միւթէվէֆֆայի մումայիլէյհ կէրէք Էրմէնիսթանա վէ կէրէք մուսթարիպ միլլէթտաշլարըմըզա գըթըլմէտ վէ հազիգի պիր տօսթ պուլունմուշ իտի. Ճէնապը Հագգ՝ մումայիլէյհին րուհընը իսթիրահաթ պախշ վէ պէօյլէ Թամիրի ղայրը գապիլ պիր ղայպ ու թէսէլլիյէթ իթմէք իւզրէ, գաթլը ափփէտէլէրինէ ձուլղէթ իհսան պույուրսուն. Զիրա պիզ ղայպ, ճէլէպէ Ինկիլթէրրանըն մէշհուր ատամլարը թէյիւլ, Էրմէնիստան վէ Էրմէնիլէր վէ Թէքմիւլ ալէմը Խրիսթիյանի Թէէսսիւֆ իթմէքտէ տիրլէր. Լօրտ ճէնապլէրի, միլլէթտաշլարըմ Նամընա պու պապտէ պէյանը Թէէսսիւֆ վէ Թազիյէթ իչին պանա միւսաատէ պուլունուզ, զիրա մումայիլէյհիմ միլլէթտաշլարըմ՝ Ճէնապը Հագգըն սիզի հէր նէվի Թէհլիքէտէն մասուն վէ մուհաֆազա պույուրմասը, վէ ուզուն էօմիւրլէր պախշ իյլէմէսի, վէ պէօյլէճէ վաթանըրզա վէ Խրիսթիյանլըղա հազգընտա վէզայիֆի միւգաշտէսիյի իճրա ու իքմալէ սիզի միւվաֆֆագ գըլմասը իչին միւթէմատիյէն տուալար իթմէքտէ տիրլէր. Իմտի, Լօրտ ճէնապլէրի, խալիսէթը քեամիլէ վէ սըտգը թամմէ Ցիսուս Քրիսթոսա տուալար իտէրէք, պու ֆըլաքէթտէ սիզէ մուին օլմասընը նիազ ու Թէմէննի իյլէրիմ.

Թէսլիյէթինիզ իչին Ճէնապը Հագգա Թէմէննի իտէրէք գալըրըմ

ՆԵՐՍԷՍ

Արգ-եպիսկոպոս

Պու մէքթուպ Լօնտրատա մուգիմ միւթէրճիմ միլլէթտաշըմըզտան Գէորգ էֆ. Ցակորեան Թարաֆընտան Մարգի տը Հարթինկթընա Թէպլիղ օլունուպ, լօրտը միւշարիլէյհ՝ յունիս 1 տէ քէնտի սըր քեաթիպի մարիֆէթիյլէ մէքթուպը մէզքիւրէ վէրտիկի ճէվապտա, Էրմէնի Բաթրիգի Ամէն. Տ. Տ. Ներսէս Սըրբազան հազրէթլէրինին մէքթուպընտա միւնտէրիճ պէյանաթը Թէվէճճիհքեարանէ վէ Թաազիյէթքեարանէսինտէն տօլայը հըսսի Թէշէքքիւրաթը խալիսանէլէրի Էրմէնի Բաթրիգինէ վէ անըն մարիֆէթիյլէ ումումէն Էրմէնի միլլէթինէ Թէպլիղ իթմէսինի ֆըրսաթ իթթիխազընա Ցակորեան էֆէնտիյէ րիճա իյլէմիշ տիր.

—

Էտիրնէ Գաւառ. Ընդհ. Ժողովը Ռոտոսթօ քարավարի Գէր. Արիստակէս եպիսկոպոսը Առաջնորդ ինթիխապ իթմիշ օլտուղընտան, Ազգ. Վարչութիւն ինթիխապը մէզքիւրը Թաստիգ իտէրէք, սէրիան մահալը մէմուրիյէթինէ կիթմէսինի մումայիլէյհ Սըրբազանա իխթար իթմիշ տիր.

—

Իշիտտիկիմիզէ կէօրէ, Ազգային Վարչութիւն՝ Կիլիկիա Բնակէրինէ պիր շրջաբերական իրսալ իտէրէք, Սիս Կաթողիկոսը հէր նէ գատար Վարչութիւնըն պիր լայիհասընը իմզալամըշ իսէ տէ, մուախխարէն Կաթողիկոսըգ մէսէլէսինին հալլ ու ֆասլընա պէքլէմէքսիզին, վէ միլլէթին րըզա վէ վուգուֆը օլմայարագ Կիլիկիայէ ազիմէթ իթմիշ օլտուղընը Թէպլիղ ու իլան իթմէք նիյյէթինտէ իմիշ.

—

Էրզրումտան Մշակ ղազէթասընա եազըլտըղընա կէօրէ, Սանասարեան Թարաֆընտան Թէէսիս օլունան մէքթէպ չիմտի Էրզրումըն էն ալա պիր խանէսինտէ պուլունուպ, ֆագաթ պու խանէ գավաիտը սըհհիյէյէ Թէմամիյլէ մուվաֆըգ պիր մէվգիտէ տէյիլ տիր. Մէքթէպին աալը պինասը եազըն պաշլանաճագ իսէ տէ, իւչ սէնէտէն անճագ խիթամ պուլաճագ տըր. Շակիրտանըն մըգտարը չիմտիլիք 24 օլուպ, լաքին մուէսսիսինին արզուսը մուճիպինճէ 400 է գատար իպլաղ օլունաճագ տըր. Անճագ մէքթէպը մէզքիւր հազգընտա հէնուզ պիր մաատէյէ գարար վէրիլմէմիշ տիր, եանի միլլէթին հէր գըսմընտան տա չօճուգլար գապուլ օլունաճագ մը, եօգսա եալընըզ Լուսաւորչական գըսմընա մը մունհասըր գալաճագ, պուրասը մէճհուլ տըր.

ԻԽԹԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Ղազէթամըզըն 1425 նումէրօլու նիւսխասընտա միւնտէրիճ վէ Շում. Նամտան մէվրուտ պիր մէքթուպա ճէվապէն մահալը մէզքիւր Ս. Վարդանեան մէքթէպի Տնօրէն—Դաստիարակ Պեղեքեան Ցահեա էֆէնտի պու տէֆա տէրճի զըմնընտա պիր վարագա իրսալ իթմիշ իսէ տէ, պունտան միւնտէրիճ հաթը էսասը մաատէտէն խարիճ պուլունտուղընտան, տէրճինտէն սարֆը նազար իթմիշ օլտուղումուզը պէյան ու իխթար իտէրիզ.

ՄԸՍԸՐ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Թուրք կազէթասընըն Բարիզտէն 28 մարտ թարիխլիւ մէքթէպի Ալլքէնդրէ հագգընտա պէրվէճնը աթի եազըլմըշ տըր.

Մըսըր մէսէլէսինէ տաիր Ֆըրանսա գապինէթոսը Թարաֆընտան նէշր օլունան Սարը քիթապ՝ 72 սահիֆէտէն իպարէթ օլուպ, 59 գըթա թահրիրաթը հավի տիր: Մուհարրէրաթը մէզքիւրէ 2 փէպրուար 1881 թարիխինտէն իպթիտարէն 15 նոյէմպր 1881 թարիխինէ գատար թաամիմ օլունմուշ տըր. 8 հոգտէմպրը թարիխլիւ պիր գըթա թահրիրաթ օ սըրատա Ֆրանսա խարիճիյէ նէզարէթինտէ պուլունան Մ. Պարթէլէմի Սէնթ-Իլէրին խլասըյա տըր: Սարը քիթապըն գըյմէթլի բաշխա թարաֆընտան գապըթմանըն թէքսիրինէ վէ Շարըխ Նիզամընա իթմա օլունմագ իսդէրէ թանգիմ օլունան պիր գըթա նիզամնամէ լայիհասընըն սուրէթի տէրճ օլունմուշ տըր.

Թաջի քիթապ՝ Մ. Բինկին Մըսըրտա Ֆրանսա ժէնէրալ գօնսօլօսլուղունտան ինֆիսալի զէմանընա վէ Մ. Կամպէթթանըն իպթիտաի մէմուրիյէթինէ գատար տըր: Մ. Կամպէթթա զէմանընտաքի մուհապէրաթըն տահի ճէմ'ի օլունան հէյէթը մէսարիֆաթըն նէշրի վագթը մէճլիսինէ թէրք օլունմուշ տըր.

Շիմտիլիք վէքալէթի բաշանըն Թահրիրաթ պուլունան Հէյէթը Նուզզարըն իսթիֆասը՝ Մըսըր մէսէլէսինին փայլընա վէսիլէ օլաճաղը գանի օլունմագտա տըր:

Պիւթքէ քիւմիսիօնը նիզամ(?) վէ մէսուլիյէթլէր իլէ միւլահազաթը իթմիշ: Պունլար մէմուրլար քի, Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա Արապի բաշանըն թաhթը րիյասէթինտէ պուլունան հէյէթը նուզզարըն իսթիֆասընը թալէպ իթմէքլէ պիր նօթա վէրմիշլէր տիր. Հէյէթը նուզզարըն իսթիֆասը պիլինճէ պիր Թիրգիյէ օլամայըփ իսէ տէ, մէթալիպը սաիրէնին նոսըլ իճրա օլունաճաղը պիլինմէզ էօր.

Բարիզտէ էֆքեարը ումումիյէ տախի պու Եօլտա տիւշիւնիւլիւյոր. Խարիճիյէ նազըրը Եաղուպ Մ. Պարթէլէմի Սէնթ-Իլէր՝ տիւնքի կիւն էնճիւմէնը տանըշտէ Մըսըրը հէյէթը նուզզարընըն իսթիֆասը-նը, մէսէլէնին փայլընա պէյնինի պիր չարէ աաթխլէմէչ իսէ տէ, պու էֆքեար պաշխա բէք տէ մուսիպ

թէնիլ տիր. Հէյէթը նուզզարըն իսթիֆասընը մուճիպ օլան նօթանըն նէշր օլունմուշ իսէ տէ, Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա գօնսօլօսլարը՝ Արապի բաշանըն իսթիֆասընտան սօնրա քէնտիսինի կէօրիւպ ասայիշի ումումիյի մուհաֆազատան տօլայը քէնտիսինի մէսուլ թութմուշլար տըր.

Դարիպ տիր քի իսթիֆա իտէն պիր հէյէթը նուզզար՝ ասայիշի ումումինին մուհաֆազասընտան մէսուլ թութուլուեօր. Պու իսէ հէյէթը նուզզար իսթիֆա տախի իյլէսէ հաիզը նուֆուզ օլտուղունու կէօսթէրիր.

Մուախխարէն կէլէն թէլէկրաֆլար՝ պու մուլթալաայը մուսատտըգ տըրլար: Միրալայլար՝ Պաշը Աւլինին մուվաֆագաթը օլմաքսըզըն հալտէ, թէքլիֆլէր թարաֆընտան չէրայիթի գապուլ իթմէմիշլէր տիր: Միրալայլար տախի Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա չէրայիթինի գապուլ իթմէմէքլէ պէյնէլտէվէլի պէնտ(?) իսթիֆաթընըն իթմէքլէ, Արապի բաշա իլէ նուզզարը սաիրէ իսթիֆայըլըղա տէվամ օլունմագտա չի, «Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա էճնէպի տէվլէթլէր օլտուղլարը հիճ պիր զաման, Մըսըր իւզէրինէ պու հուգուգը հիւքիւմրանի Հավիզ տէքիլլէր տիր. Տէվլէթը Օսմանիյէ նամընա օլմալըղընտան պիրզէ գապուլ օլունամազ» խութիվ հարպ ըիտլիւրի մէթալիպը մէօղփ խրա. Մըտաան պիլա ըուխսաթ գապուլ իտէճ իսէ, պիզ քէնտիւսիյէ հէմ էֆքեար օլամամ. Պինաէալէյն մաղամ խոլամէթէ վաճիպ օլան իթաաթթա պուլունուր իթմէքէ թալիպ մէթալիպը էննէալիէլի գապուլ իթմէմէք:

Աղքէլ խութպէ իտէն հէյէթը նուզզար Թ. բաշթառը օլտուղունտան, հէյէթը մէզքիւրէնին նուֆուզը պաշը գարաճաղը մէօ շէհիր. Բաշանըն հէյէթը նուզզար բիյասէթի թահին օլունաճաղը պէլլի օլուպ տէ, միւշկիլաթ թափիլ էտիլէ լաքմէ օլան վագթ պէրամպեր, թէ-րէֆֆի մաթլուպէթ նուֆուզը մալիւմ տէյիլ տիր. Պինաէալէյն Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա թարաֆըն-տան մաթլուպ վէճհ իլէ Արապի բաշանըն ինֆիսալինտէն սօնրա ասաքիրը ինթիզամըյէթինին մահափութի սաքէրին հարէքէթը մէսմթաղլիլէսինի մէ-նէ միւգթէտիր օլամաղ:

Պու սուրէթտէ Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա խըտիվին հիւքիւմէթի-նի մուհաֆազա իլէ հալը հազըրը վիճտանիլէ էյլիւն Եւրոպանըն մուվա-

ֆագաթը օլմասա տա միւտախա-լէ իտէճէկլէրմի տիր:

Պու իսէ միւմքին տէյիլ տիր. Ինկիլթէրրա զաթէն միւ-տախալէլէրի թէճվիզ իթմէտիկի պի, Ֆրանսանըն խոսդալէտ մի-տախալէսինէ դախի րիզա կէօս-թէրմէզօր.

Եւրոպա տէվլէթլէրի տախի Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրանըն տէվլէթը Օսմանիյէնին մուվաֆագաթը օլմագսըզըն, միւտախալէ-լէր խոսուսընտա գապուլ իթմէ-լէր.

Պու սուրէթտէ Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսանըն կէրէքմիւն-ֆէրիտէն վէ կէրէք միւշթէրէ-քէն միւտախալէլէրի պէրթարաֆ օլունմալը հալտէ տախի նէ թէ-տիր պուլունապիլիր.

Եւրոպանըն մուվաֆագաթը մուվաֆագաթը միւլէյիւնինի ճալիպ պիր թէտպիր իսէ, տախի տէվլէթը Օսմանիյէնին միւտախալէսինտէն պաշխա պիր չարէ տէյիլ տիր.

Պու տախի տէվլէթը Օսմանիյէնին Մըսըրա գամբանիլարը հիճ պիր վագթ հագ տէյիլ տըր. Ամմա ալթըմըշ միւտախալէսինէ լիւզում կէօրիլմէքլէ, տէվլէթը Օսմանիյէ միւտախալէսինէ միւշթէրէք տէյիլ տիր.

Պագալ Ալի միւտախալէյէ չէր թինի միւզաքէրէ իթմէքտէ տիր. Անճագ Ֆրանսայի տէվլէթը Ալիյէնին իշպու միւտախալէսինէ տաիր պազը իթիրազլար վէրիր օլուեօր. Համթա Մ. Ֆրէյսինէ գապինէթօսընըն խոմֆիքիրանը Պագալ Ալինին միւտախալէսինէ վէ-սիլէ վէրմիշ օլմազլըղընը սէբրիշ-թէ իւզէրէ մէզքիւր գապինէթոյը Թէլթէնին շարժմասընը թալեպ տըր.

Մ. Կամպէթթանըն միւթէվվիճը էֆքեարը օլան Իլլիւսթրասիոն Ֆրանսէզ կազէթէսը տէվլէթը Օսմանիյէնին միւտախալէսինի Ֆրանսա իճին փայտալը օլամաղա սաիր իսէ. Մ. Ֆրէյսինէ գապինէթոսընը չէօր-տէն մուսապէգաթէ գըրաժ իթմէն տիր. Մ. Ֆրէյսինէ թառֆ տէվլէթը Օսմանիյէնին միւտախալէսի միւնասէպէթիլէ ալէյհինտէ Մ. Կամպէթթա թարաֆընտան սէրտ օլունան իթիրազլարը իսթիմալ իտէճէքլէրի լաֆը պէք գոլայ կէօսթէրիեօր.

Եազըքլարտ մէճլիսը մէպուսանտա Մըսըրտա Ֆրանսա բոլիթիգասընըն իճրասը իլէ Մ. Կամպէթթանըն նամընա ամէլիյէթը պէքլէմէկիմըզ, հէվէլէրինէ միւնասիպ պէր պէրէջէ ըմպէրէճ լազըմ կէլիւր, Ֆրանսա բոլիթիգասընըն Մըսըրտա թէտպիրընըն Կամպէթթանըն միւքէլլէ-

լըղընը Թէրճիհ իտէր. Ֆրանսա բարլամէնթոսու ճէնէպի մէսէլէլէրինէ կիւնտէ կիւնտէ հիչ էհէմմիյէթ վէրմէմէքտէ տիր. Մէյտանտա հարպ վէ սուլհ մէ-սէլէսի օլմաղըզ հալտէ, բարլամէնթօ՝ Մըսըր մէսէլէսինէ, պիր գարիլէտ սուլհ հաքիմինին թէգ-տիր տախի դատար շէհիրլիյէթ վէրմէքտէ տիր. Հէր նէ գա-տար կիւրէլ Նութգլար իրատ օ-լունուր իսէ օլսուն, հէպ պօշ տըր.

Հէյէթը մէպուսան՝ Մ. Ֆրէյսինէ գապինէթօսընը պիր կամ-պէթթա գապինէթօսու իլէ թէպ-տիլ իթմէքէ րէճիմ տիր. Պինաէալէյն Մ. Ֆրէյսինէ տէվլէթը Օսմանիյէնին միւտախալէսինէ միւսաատէ իթմէքլէ, Աւրուպանըն տէվլէթլէրինին մուվաֆագաթը մուղալէֆէթ օլմազ ըտի.

Մէճլիսը միւպուսանը Մ. Կամ պէթթանըն միլլիյէթիւսիւզ պօլիթիգասընը թէրճիհ իթմէքլէ Եւրոպանըն բոլիթիգասընը Թաալիգ իթմէքլէն միւր.

Հէր հալտէ տէվլէթլէր Պագալ Ալինին միւտախալէսինէ միւսաատէ իթմէքտէն պաշխա չարէ պուլամայաճագլար տըր.

Թուրք կազէթասընըն Պէրլինտէն պիր մուխպիրի տախի չէօյլէ եազըեօր.

Մէվսուգէն աղտըղըմ մալումաթա կէօրէ, Ֆրանսա միւսթէսնա օլարագ, ումում տէվլէթլէր Մըսըրտա հալը հազըրըն վիգայէսի զըմնընտա միւտախալէ լազըմ կէլիւր հալտէ, տէվլէթը Օսմանիյէ ճանիպինտէն իճրա միւտախալէ պուլունմասընը թէրճիհ իթմէքտէ տիրլէր.

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ՎԱՆ

Շէհրը մէզքիւր մուխպիրիմիզտէն 17 մայիս թարիխլիւ ալտըղըմըզ մէքթուպ տըր.

Մայիս 5/17ի արեգական խաւարումը մեր աշխարհ 2 ժամէն մինչև 4 ժամ միջոցի մէջ զգալի եղաւ հասարակութեան. Այլ խաւարման ժամ 3ին եղաւ, ինչ տեսն 20/24րդ. մասն բանուած կը նկատուէր գրեթէ. պայծառ կերպով տեսանուիլ սկսաւ արեգական եւած կողմէն փայլուն աստղ մը, զոր Լուսնթագ համարել հաւանեցան հետաքրքիրները. Հետաքրքիր ժողովրդեան ամեն կարգի անձն ալ մէկ մէկ ապակիի կըտոր խունկ այրելով նորա մուխով կը սևցունէր, աչքին դնելով կը դիտէր խաւարեալ (ճառագայթափակ) արեգական ինչպէս լինելը. Այդ մուխով սևացած ապակեայ կտորքն էին վանեցւոց դիտակներն, որոցմով միայն (առաջափ բանուիլը) կը նշմարէին. մինչ եւրոպացի գիտականաց ներկայացուցիչներ ով գիտէ ինչպէս և ինչեր կը նշմարէին մեծաւ զմայլմամբ ի խորս Արաբիոյ՝ ի բարձունս Եգիպտոսի, ուր ըստ ամենայնի պիտի իւր դէմքն ծածկէր իւր ամչցած տեսանելեաց ընդհանուրժեցին հրամիրաղն փերէճ. Ռամիկն հազարումէկ գուշակութիւններ սկսաւ անել, և նոքա՝ որք կը հաւատծէին իրենց նախապաշարեալ միտքը՝ տխուր գաղափար մը տուած կլլային նոցա իրենց վրայօք.

* * *

Զկայ մի օր, մի տօն, մի կիւրակէ, որպէս Համբարձմանն է, յորում այնչափ թէ հոգևկան և թէ զուարճական արարողութիւնք տեղի ունենան ի Վան, ի վասպուրական, ի Հայաստան. Այն օրուան գիշերն է՝ յոր Մհերի (Թերևս Միհրի) դուռն կը բացուի, որ ի հիւսիս Այգեստանին վանայ բլրակի մը վրայ քանդակուած սեպագրի քարագուռ մ'է, ուրկէ Մհերն կելնէ մէյմը բոլոր աշխարհ ճեմելու ու դառնալու. Երանի՜ նմա որ կարենայ մէկ չունչով ներս մտնել ու անհամարգել գէրով լեցուն ոսկիներէն իւեն բաժին բերել, քանի որ Մհերն չէ դարձած ու դուռն չէ գոցուած. Այսպէս աւանդութիւն առած ժողովուրդ՝ (առաւելապէս պառաւներ) զմայլմամբ կը համակի նոյն գիշերուան համար. Իսկ աղջկունք չորեքշաբթի երեկոյին դէպ ի հինգշաբթին արեւը մար մտնելէն յետոյ խումբ խումբ թաղերու և գիւղերու մէջ կը պտըտին փէնջի ջուր կը ժողւեն. ունին հետերնին մի աման, յոր ամեն տուն քիչ մը ջուր կը լեցնէ, աման աւ ինքն ունեցողը պետք երբեք չը խօսի. յետոյ ժողված ջուր տանի կը դնեն աստղունքին ի տես, որ երբ երկինք գէտինք իրար կռանուն նոյն գիշերը՝ խորհրդաւոր աշխարհութիւն ներգործուի ի նա. հետևեալ առաւօտ զանազան տեսակ նիւթեր կը ձգեն ամանի մէջ նշանակելով ամեն անձի համար. և գեղեցիկ զարդարելով կը խաղցնեն. վիճակի հանումը եւելի պարզութիւնները աւելի մանրամասնութեամբ կը նկարագրենք հետաքրքիր ընթերցողին. իսկ դպրոցներ և ուխտաւոր ժողովուրդն նոյն Համբարձման տօնի աւուր կիւրակէն ցրուած է վանքեր. միայն Վանայ մէջ Դեռևեայ տէզեր կերթան, Վարագ. Հոգւոց վանք. Ս. Խաչի վանք. Նուազապաշ գիւղի մարգագետին փողոք աւազանը, յոր կոչուեցան թէ Հաւիսխմեանք ջուր խմած աւեռ երբ Վարագայ Ս. Նշան Հաւիսփէմէ կոյսն կը հանէ աղբերային վերաը կը դնէ, ալ ևս կը համբարձուի Ս. Նշանն իջեւանի վարագայ գլուխն Գայիկէ (1). Լեզակի Ամենափրկչեան մատուռն. և Հայոց Ձորոյ Ս. Աբրահամի վանքն.

* * *

Մայիս 7ին Ս. Դանիէլ վանայ կուսակալութեան հանրական կարծութեան տեսուչ և քննիչ դիւանի անդամք և երկրաչափութեան տեսուչ Թագւորեան Յովհաննէս էֆէնտի կիմանամք թէ վանի խոստովանը հետևեալ անձերէ մուլէք ժողով կազմեր է, որոյ գլխոյ նախագահ յիշեալ տեսուչ էֆէնտին, անդամոց չորսն թաճիկ են, չորսն հայ, և են սոքա.

Իւսմայիլ Ռէֆէթ էֆ. Մուֆթի ֆէթիմէ ֆէրզադէ Հաճի Նուրի էֆ. Շահպէնտէր Հաճի Մուլթաֆա էֆ. Հաճի Պէքիրզադէ Հաֆըզ էֆ. Գէորգ պէյ Գալճեան Եղիազար էֆ. Շարանեան Մկրտիչ էֆ. Մարութեան Յակոբ էֆ. Պանիրեան

* * *

Հետաքրքրական տեղեկութիւններ կը հաստատեն թէ գիւղացւոց վրայ Բէյլէրի զրուցը թեամբ տուրքն կրկնապատկեալ է. Վանայ Այգեստանի՝ հիւսիսային արևելք 1 ժամու հեռաւորութեամբ Լամկերտ անուն գեղ մի կայ, որ կը բաղկանայ 15 տունէ. վիճակին ըստ ամենայնի թշուառ է. առաջներ հուտոյին 626 դահեկան, իսկ այժմեան տուրքի գումարն հասած է 1264 դահեկան, մեք ի մօտոյ եղբօրին գիտեմք զայս զի Լամկերտցիք մեզ բերին Էմլէ–ի տէֆթէրն, հայերէնի վերածեցինք.

Վերին Թիմարի և Սև Ջուրի (ըստ Ցանկոց Գորա—տե և բուրդ–ոց Ատրէչ) գաւառակաց, ի հիւսիսակողմն վանայ գիւղաքաղաքաբնակներէն (միւտիր) 10 անձինք՝ վեցն Բիւրտ և չորսն Հայ, մի աղերսագիր մատուցին մեզ.

(1) Հոս Ս. Հայրիկն 25 տարի առաջ պատարագ մատուցանելու տեղն է.

ՖՈՒԳԱՐԱ ՀԷՔԻՄԻ

ԵԱԶԸՆ

ԳՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

ՑՈՒՋՎԱՐԸՆ 17ԻՆՃԻ ԿԻՃԷՍԻ

Գ.

ԷԿԼԱՆԹԻՆ

(1459 նումերոյէն տէվամ)

Օ զէման Բիէր Բրօսթ գանը պիլէկինի եըգտը, վէ պէտպախթ մէհզուլէ գատըն Թարաֆընտան կէօզլէրի քէնտի էլինէ սօքուլըրըլան չէյէ պագտը; Բէք սէնաաթլը եարըլմըշ իւլէմէյի ալթըն պիր մէնտիլէօն օլուպ, օրթասընտա էլմասլար Թագըլմըշ Էկլանթին (եապան կիւլի) Թաամիր օլունան քիւչիւք պիր եապանի կիւլէք բէօմի վար իտի. Սիյահ մասքէլինին վէրտիկի պէզ Թօրպայա կէլինճէ, պունտա օն պին լիրա վար իտի վէ պու մէպլաղ օ զէման իչինի բէք ճէսիմ պիր չէյ իտի.

Շաֆագ սէօքմիւշտէ Լօնտօնտան պիր քէօյլիւ կէլիպ հէքիմին գըզըլըզըն կընտան վէյլիմանի իսթէտի, գիրա մէքթուպինին բէք գայէթ վէ Նարին վէ ասայիշ ճան իւզէրինէ օլտուղը մալում իտի.

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, տէտի, —ճէվապ վէրտի Բիէր Բրօսթ, — էյի տիր, բէք էյի տիր, վէ արթըգ չիմտի ումարըմ քի եաշայաճագ տըր.

Խըմթի իթմէյէ հաճէթ վար իտի.

Պիր վագթ բէք սօյկուն վէ բէք գըրըմ օլան չօճուգ պիր գաչ հաֆթատան սօնրա թազէլէնմիշ վէ գուվվէթլէնմիշ օլտուղընտան, Թանըլմայօր իտի.

Մէրգումէնին պիր կիւն պիր կիւզէլ ղըզ օլաճաղը կէօրիւնիւեօր իտի.

Անճագ հէքիմ՝ (քի օլուրսա տա օ գատար միւր էյի պիր խըրթիլեան իտի) գըզընա պիր էվլիյա իսմի վէրէճէք էյտոէ, Տօնա պիր չիչէքինի վէրէճէք էկլանթին (եապան կիւլի) չագըրըլըր իտին, ճիվար էհալիսի էֆէնտինէ չաչար, հաթթա գըլըի պիլէ պուլանտը.

Մուխթասարըն արա

ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԸԼ

ԽՕԼՕՆԻՈՒ ՇԱՇԸՐԱՆ ՊԻՐ ԱԹԼԸ

Ա.

ՇԱՄԲԱՆԵՕԼ ԼՕՏԱՆԹԱՍԸ

Պու քիթապըն մուգատտէմէսինտէ վէգայիի միւնհիչէսինի նագլ ու հիքայէ իթտիկիմիզ 1620 յունվար 17ինճի մէնհուս կէճէտէն օն սէքիզ սէնէ սօնրա, եանի 1638 սէնէսի Միլամտիյէսինտէ Ֆրանչ-Գօնթէ էյալէթինին ահվալի հագգընտա պուրատա սաթհիյէ պիր մալումաթը թարիխիյէ տէրխաթր իլէմէլիր.

Պու միւնասէպէթլէ օգույանլարըմըզա րէճա իտէրիզ քի, չու թաֆսիլաթը մուգտազ իչիւն էրինէ գօյմամագլըգ խոթթամէնիլէր.

Զէքէն մալումումիզ օլտուղը վէճհիլէ, Ֆրանչ-Գօնթէ էյալէթի գրալ Շարլ -Քէնթտէն պէրու Սըպանիյայա աիտ իտի.

Իքինճի Ֆիլիբին էսնաի վէֆաթընտա, էյալէթը մէզքիւրէ՝ Աւսթրիա արշիտիւքլէրինտէն Ալպէրթ իլէ ազւըճը իզապէլլա իտէն միւթէվէֆֆայի մումայիլէյհ քէրիմէսի Գլէր-Իզապէլ-Էօժէնինին ճէհէզի մէյանընտա պուլունմագտա իտի.

Պու բրէնսէսին ճէհէզնամէսինտէ սուրէթը մախսուսէտէ պէյան օլունտըղընա կէօրէ, մումայիլէյհա՝ պիլա վէրէսէ էօլիւրսէ, էմվալ ու էմլաքը թէքրար Սըպանիա խանէտանը գրալինէ ինթիգալ իտէճէքտի.

Խռար Գլէր-Իզապէլ-Էօժէնինին չօճուղը օլմամըղընտան, գըզըր օլունան Ֆրանչ-Գօնթէ էյալէթի 1654 սէնէսինէ տօղրու գըրալը Ճէնէրալ Տէօրտիւնճի Ֆիլիբին էլէնէ հիքմէթ իտի.

Օ զէման Ֆրանչ-Գօնթէ իւչ սանճագա (պայլաժ) միւնգասըմ իտի.

Ավալ սանճաղը,

Տօլ սանճաղը.

Պու իւչ սանճաղըն մագարրը հիւքիւմէթլէրի՝ Վէզուլ, Պըզանսօն վէ Տօլ չէհիրլէրի օլուպ, աղասը մէճլիսի ումումի Թարաֆընտան Թային օլունան պիր բարլամէնթօ՝ էյալէթը մէզքիւրէյի իտարէ իթմէքտէ, վէ մալիւմ օլտուղը վէճհիլէ, պու բարլամէնթօ Տօլտա իգամէթ էյլէմէքտէ իտի.

Ֆրանչ Գօնթէ էյալէթի հէր նէ գատար Սըպանիա գըրալլըղընէ մէնսուպ իտի իսէ տէ, բէք պէօյլէ պիր հիւրրիյէթէ մալիք իտի. Վէրկիլէրին պինէֆսի քէնտիսի գարարլաշտըրըլըր գապուլ իթմէքտէ վէ պու վէրկիլէր Թէքմիլ մէմլէքէթ թախսիլինտէ սարֆ օլունմագտա իտի. Սըպանիա գըրալը Թէփլըլարը համիլթէրլէր, վէ սէնէվի իքի եուզ պին լիրայը Թէճավիւզ իթմէյէն պիր հէտիյէ իլէ իքթիֆա իթմէքտէ իտի.

Պու էյալէթ քէնտի մէթպուրլունա սէնէվի սուրէթը մունթազամէտէ սիլահլանտըրմաղը սէվէր վէ աղքէր վէրմէքէ պօրճլու իտի.

Պու վարիտաթ վէ Թէքալիֆէ մուգապիլ Ֆրանչ-Գօնթէլիլէր էն պէօյիւք մէնֆէաթ վէ րիֆթայէլէրէ նայիլ օլապիլիրլէր իտի. Հէմ անլէրին Սըպանիայա բէք չօգ մուհապպէթի վար իտի վէ հէմ Սըպանիա անլէր հագգընտա բէք խայըրխահ իտի.

Տիքէր թարաֆտան Ֆրանչ-Գօնթէլիլէր Ֆրանսայը վէ Ֆրանսըզ իսմինի հիչ սէվմէզլէրտինտէն, օ տէհչէթլի գօմշուլարընըն Թասալլութը թաարրուզաթընա գարշը աբէյհինտէ 1633տէն 1668 սէնէսինէ գատար օթուզ իւչ սէնէ իճրայի մուհարէպէյէ գահրամանանէ իտէրէք, պու խուսուսըտա ու աաճիպէլէրինի իպրազ ու իսպաթ իթմիշլէր.

1635 սէնէսինին մայիս 19ընտա պէօյիւք գարտինալ Րիշլիէօ՝ պիր Սըպանիօլ ասքէր գօլու Թարաֆընտան Ֆրանսանըն միւթթէֆիքի պուլունան Թրէվ չէհրինին պասըլտըղընը վէ Օն իւչիւնճիւ Լուի Թարաֆընտան մէմլիքէթտէն մահրում վէ Թարտ իտիլէն Լօրէն տուգասը Տէօրթիւնճիւ Շարլը Պըզանսօն չէհրինին մէլճա վէ բէնահ վէրտիկինի պէհանէ իտէրէք, Սըպանիայա իլանը հարպ իթտի.

1636 մայիս 28տէ բրէնս տը Գօնտէ եիրմի պին տէն միւրէքքէպ պիր օրտու իլէ Տօլ չէհրինի մուհասէրէ իթտի.

Մումայիլէյհ բրէնսին բէֆագաթընտա միրալայ Կասիօն իլէ Թօրլօնկ նամը տիկէր պիր Մէյլերէյ պուլունմագտա իտի.

Շէհրը մէզքիւր՝ քէմալը չէճաաթլէ Գօյվէն, Պէրէօր վէ Լուի Բէթր

ւոյն վսեմ. կուսակալին թէ՝ «մեր հրամանին (մալէթին) յանձնուած ոստիկանաց ծախքն գոնէ արտօնեցէք կառավարութեան սնտուկէն տրուիլ»։ Ի՞նչ վախճան ունեցաւ և պիտի ունենայ դեռ յայտնի չէ. այս գծագրախմբագրեալ թուղթ չըկայ երբէք, մի և նոյն ժամանակ երեքն յանձնուած ոստիկանաց ծախքն ալ իրենք կը հոգան, ամէն մէկին 3—6 հոգի ոստիկան կայ տրուած, մեք չըգիտենք թէ՝ անմտաւոր պաշտօնեայ մը իւր գործեր ինչ սրտով կը հոգայ, մանաւանդ երբ կըստիպուի վրայ տալ, գիւղը ոստիկանաց ծախքն, իրենք յաճախ հոս ու հոն, կառավարութեան դասը կը պարտաւորին երթալ ժողովրդեան գործով, իրենց առնելը յանուն ... բողոքոյ և այլն. ի համար յաճախորդներ, շատեր ձիերով անպակաս են, ասոնք բոլոր իրենց ծախւքը կը հոգացուին։

* * *

Անցեալ շաբթու Պաշ Գալէի պաշտօնատար կառավարիչ Թօսուն բէյը Հէքքեարիէն վան եկաւ, և երեք վանէն մեկնեցաւ նորեայ ճանապարհով Կ. Պոլիս գալու համար. արդարութեան պարտք կատարած կըլլամք եթէ ըսեմք, Թօսուն բաշա յիւր պաշտօնավարութեան յաւ կերպով խնամեց Հէքքեարիի ժողովուրդը, ինչ որ կենար բարեխիղճ թուրք կառավարչի մը՝ գոյն կատարեց Թօսուն բաշա, որ կը պատկանի արդարախոհ դասակարգին պաշտօնէից վեհ. Սուլթանին մերոյ, թէպէտ ինքն ոչ գրել և ոչ կարդալ գիտէր, բայց ժողովրդական գաղափարն իմաստասիրած էր. ո՞ր էր այսպիսի ժողովրդական անձեր պակաս չլինէին մինչ։

* *

Մինչև հիմայ ցանքերուն վնաս մը չէ հասած և յուսալի անդըպատ տեղեկութիւն մը չէ առնուած. ընդհակառակն ամէն կողմեր խիստ լաւ կը հաչակուին, անձրևն ալ ցարդ առատ կուգայ։

Նուպար Հայկազեան

ԽՕՋԿԱՑ

Փետրվար մեզմէր Առաջնորդական Տեղապահը Գեր. Ղևոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեան՝ Բաթրիք վեքիլի Գեր. Մ. Բուսճգլեան Գեր. որդ վարդապետէ կեօնտէրտիյի մեքթուպն պիր սուրէթին տէրճ ... տէրմիշ օլմադըա, պէրվէհը գիր ... տէրճ օլունուր։

1882 Մայիս 25 Եօզկատ

Գերապատիւ Մ. Եղբայր ի Քս.

Մի քանի ամիսներէ ի վեր է որ Մուշ և Հայրենիք լրագրոց խմբագիրք, գործոց բոլորովին տարբեր գոյներ տալով, յանիրաւի կը յարձակին մեր անձին դէմ, իբր այնթէ մեք կիլիկիոյ կաթողիկոսին կողմանէ ուղարկեալ պաշտօնեայ և կոնդակն ընդունած լինելով Եօզկատի Առաջնորդութիւնը կոպտելու հետամուտ եղած եմք։

Պատրիարքարանդ որ լաւ տեղեկութիւն ունի մինչև ցարդ Եօզկատի խնդրոյն առթիւ պատահած գործոց և գիտէ մեր բռնած դիրքն և ի գործ դրած միջոցներն, կարդացած է մեր բոլոր տեղեկագրերն, չեմք կարող յուսալ որ լիշեալ լրագրոց այդ անիրաւ յարձակմանց դէմ իսպառ լռութիւն պահէ և յանուն Ազգային պատույ և Պատրիարքարանի աշխատող, տքնող, քիրտն թափող և Պատրիարքարանի ու կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան մէջ տեղ մնացած Եօզկատի խնդիրն հազար տառապանօք կարգադրելով մինչև ցարդ Պատրիարքարանի տնօրինութեանց հնազանդող եկեղեցականի մը պատիւն՝ ժողով որ յումպէտս վատնուի և պարսաւանաց ենթարկի։

Ես մինչև ցարդ հարիւրաւոր նամակներ գրած եմ ի Պատրիարքարանդ և պատասխաններ ընդունած եմ. Ես մինչև ցարդ ոչ կիլիկիոյ կաթողիկոս ճանչցած եմ և ոչ կաթողիկոսական կոնդակ, արդէն Երեն ուղարկած պաշտօնատուն ալ հարկ չեմ տեսած և չեմ ընդունած. վերջապէս տեղապահութեան պաշտօնն իսկ չեմ ստանձնած այլ միայն Պատրիարքարանիդ կողմանէ ղրկուած տեղեկութեանց համաձայն բաց տիպուած եմ մեալ ասդէն և փոխանակ մեր այս անձնուիրութեան՝ Մուշ և Հայրենիք լրագրաց էջերէն խել մը անպատուած և հայհոյալից խօսքեր լսած։

Եկեղեցականի մի նուիրական պարտքն է անխիչարութիւնն, սակայն անհանդուրժելի է Պատրիարքարանիդ կողմանէ պահուած լռութիւնն, տեղեակ ըլլալով ամենայնի. ուստի՝ արժան և խոհեմութիւն համարեցի Ներկայիս դիմել ի Պատրիարքարանդ և խնդրել որ բարեհաճի Ազգային Վարչութիւնն պաշտօնապէս յերևան հանել ճշմարտութիւնն յանուն Ճշմարտութեան և իմացնել Մուշ և Հայրենիք լրագրաց թէ սըխալ ըմբռնած են իրենց տրուած տեղեկութիւններն Եօզկատի նըկատմամբ, և կամ, եթէ Պատրիարքարանդ իսկ այդպէս կարծած և համամիտ գտնուած է յիշեալ խմբագրաց, պէտք եղածն ի գործ դնել մեզ յօրինակ այլոց, գիտնալով որ ես յամենայնի պատրաստ եմ, եթէ յանցաւոր՝ պատիժ կ'սպասեմ, իսկ եթէ ոչ, պատիւ, որոյ պահպանութեանն հետամուտ եղած եմ ի մանկութենէ մինչև ցայսօր՝ իմ ամեն պաշտօնավարութեանս մէջ, որով և հետևաբար Եօզկատի խնդրոյն առթիւ՝ նոյն պատիւն որ ինձ նուիրական է՝ չեմ կրնար զոհել Մուշ և Հայրենիք խմբագրաց անձնախալատական և սնոտի յարձակմանց՝ որք բոլորովին անհիմն են։

Քաջայոյս լինելով որ Ազգային Բարեխնամ Վարչութիւնը յանուն արդարութեան ուշադրութեան կառնու մեր այս խնդիրն, և զարժանն տնօրինելով չթողուր իւր պատիւը խնդրելու եկել։

Մնամ յարգանօք

Ջերմեռանդ Գերապատուութեան

Աղօթակից

Ղևոնդ Եպս. Շիշմանեան

ՊԷՕՏՐԷՔ ՄՕՅՆ ՄԷԳԼԷՉԷՄԷ
Օ Լ Ի Օ Ն
ԳԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ԽՕԼՏԱ Նօ. 338
ՄԻՎԱՒՄ ԻՉԻԻՆ ՄՕՏԱ ԽՄԹԱԱ ՎԻՒՐՈՒՏ ԻԹՄԻՇ ՏԻՐ
ՔԱՋԱՐՆԳ ԵՕԳ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պիթլիս վիլայէթի տախիլինտէ Խիզան գայմագամլըղը՝ Ազիզ-Տաղ գայմագամլըղը վէքալէթինտէ պուլունան Հաշիմ էֆէնտիյէ,

Վիլայէթը մէզքիւրէ տախիլինտէ Գարչիկեան գայմագամլըղը՝ Սասուն գայմագամլըղընտան մինֆասըլ Ջիյա էֆէնտիյէ,

Մուշ սանճաղը տախիլինտէ Պուլանըգլը գազասը գայմագամլըղը՝ Գարա-Քիլիսէ գայմագամը սապըգ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտիյէ,

Սղերդ սանճաղընա միւլհագ Ղարզան գայմագամլըղը՝ Աճիմէրիսաէն մինֆասըլ Մեհմէտ Էմին էֆէնտիյէ,

Լիվայի մէզքիւր տախիլինտէ Բէրվարի գայմագամլըղը՝ Իպչինճիւ սընըֆտան մինթէխիպ Սաիտ պէյէ,

Քէնճ սանճաղը տախիլինտէ վագը Գուլփ գազասը գայմագամլըղը՝ Էկէրտիրտէն մինֆասըլ Ահմէտ Ճէմիլ պէյէ,

Լիվայի մէզքիւր տախիլինտէ Ճապաղջուր գայմագամլըղը՝ Բիրզէրին Թահրիրադմուտիրլէրինտէն մինֆասըլ Րէֆի էֆէնտիյէ,

Այտըն վիլայէթի տախիլինտէ վագը Էշմէ գազասը գայմագամլըղը՝ Բայաս գայմագամլըղընտան մինֆասըլ Պէքիր Սատըգ էֆէնտիյէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր։

—

Եէտինճի օրտու գումանտանը վէ Եէմէն վալիսի Իզզէթ բաշա հազրէթլէրինէ րիւթպէի միւշիրի,

Ժանտարմա տաիրէսինտէ միւսթախտէմ Ավէրանը Շահանէտէն Ալէմտարալը միրլիվա Տրիկալըքի բաշա էօհտէսինէ ֆէրիգլիք րիւթպէսի,

Մաբէյնը Հիւմայուն աթըպաօրնտան պինպաշը Եօրկաքի Լամպիքի էֆէնտիյէ գայմագամլըգ րիւթպէսի,

Մաբէյնը վէքալէթբէնահի էավէրը հարպիյէըրնտան սիւվարի գօլաղասը Նազմի պէյին էօհտէսինէ սիւվարի պինպաշըլըղը,

Մաբէյն վէքալէթբէնահի էավէրլէրինտէն բիատէ գօլ աղասը Նէշաթ էֆէնտինին քէմաքեան խավէրլիքտէ իսթիխտամ գիլինմագ պինպաշըլըգ րիւթպէսի,

Տէրսաանէի ամիրէ գարիպլէն մէրթ Թօպճի պէյէ Ահմէտ պէյէ գայմագամլըգ րիւթպէսի թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Րում Բաթրիգխանէսինէ մէնսուպ օլան Էւլէվ-Բէկէ Ալէքս նամ կաշէթա Րումանիատաքի մէնասթըրլար հագգընտա աթիւտէքի հավատիսի վէրիյօր։

Պապը Ալի՝ ախիրէն Պէրլին գոնկրէսիյլէ մուսատտագ Բարիզ ահտնամէսի ահքեամընա թէվֆիգըն պու մէսէլէնին հաքէմ գօմիսիօնը մարիֆէթիյլէ հալլ ու ֆասլը իչիւն, պունտան աղ վագթ էվվէլ տուէլը էճնէպիյէ նէզտինտէ մուգիմ սէֆիրլարը Օսմանիյէյէ պիր թահրիրաթը ումումիյէ էօնդէրմիշ վէ սէֆիրլերի միւշարիլէյհիմ պու պապտէ իճրաի մուամէլէյէ տավէթ էյլէմիշ իտի. Թահրիրաթը մէզկիւրէ ճէվապէն Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթլէրի՝ հիւքիւմէթը Օսմանիյէնին պու թէքլիֆինի գապուլ իթտիֆագըլէրինի Պապը Ալիյէ իպլաղ էյլէմիշլէր տիր.

Մէզքիւր կաղէթանըն պէյանընա կէօրէ, Պապը Ալի՝ Պէրլին, Վիեննա, Բէթերսպուրկ վէ Րօմատաքի Օսմանլը սէֆիրլէրինէ տախի պիրէր թահրիրաթը ումումիյէ կէօնտէրէրէք, Թէքլիֆի մէզքիւրըն Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսա հիւքիւմէթլէրի թարաֆընտան գապուլ օլունտուղունու իխպարլա, նէզտլէրինտէ սէֆիր պուլունտուգլարը տէվլէթլէրին տէ հիւքիւմէթը Օսմանիյէ իպչիւ թէքլիֆինի գապուլէ հիւսնի ըրզալարընը իսթիհսալ էյլէմէ իչիւն իճրաի մուգթէզիյաթա պուլունմալարընը սէֆիրլէրի միւշարիլէյհիմէ թավսիյէ էյլէմիշ տիր.

—

Րուսիա տախիլիյէ նազըրը ճէնէրալ գօնթ Թօլսթօյ հագգընտա Սէնթ-Պէթէրսպուրգ մուխպիրի աթիտէքի մալումաթը վէրիյօր.

«Գօնթ Իկնաթիէֆին պէրինէ թային օլունան գօնթ Թօլսթօյ ... մումայիլէյհին մուավինլիքինտէ պուլունմուշ օլան ճէնէրալ Լօրիս Մէլիքօֆըն հէյէթը վիւքէլայա թագտիմ էյլէտիյի «օպէրա իւլմէթի» ֆէրմանընըն մէվգիի հիւքիւմէթէ ու իգթիտարէ կէչիրիլ մէրտա մէարիֆ նէզարէթինի թէրք իթմիշ իտի. Գօնթ Թօլսթօյ միւլքի ֆէրմանը աթիտ օլուպ, մումայիլէյհ՝ սելէֆի Թարաֆընտան իթթիխազ օլունան խաթթը հարէքէթտէն սարմուտ ինհիրաֆ էյլէմէյէճէք տիր»։

—

Եէմէնին Սանա նամ բէտայը գէթաասընը վիլայէթը մէզքիւրէ մէրքէզը հիւքիւմէթինտէն ալթը...

ըը սօն իրատէլէրէ կէօրէ, Ամիր սանճաղընտա զուհուրա կէլէն խըլաֆ բէյնէլէմէլ թէպաէքրի օլունմագտա, վէ հէր չէյ կիւնտէն կիւնէ ասայիշ ու նիզամ բուլմագտա տըր. Ասիլէրը թաաքիպ իչիւն պիր վագըթտան պէրի սէֆէրպէր հալտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ օրտուլարընա մէյտանլըգ հազըրլանմագտա տըր։

—

Սիլիվրի գօրզընտէ պիր գօգ հայվանաթ էլիվաթ գասապխանէ կիրէրէք էլէ կէչիրտիքլէրի պիր Թագըմ սըղըրլարը աըրնագտա օլտուգլարընտան, էհալիի մահալլիյէ սըղըր վէ գօյունլարընը օթլաթմագ իչիւն տաղլարա չըգարմագտա ճէսարէթ իտէմէյէճէք իմիշ։

—

Անատօլու գազասըքէրի Աթըֆ Հիւսա էֆէնտինին գըզըլարը օլուպ, Րիֆաթ նամ Թարիգաթի Շէյխի պուլունան Հասան Լի Սէյխատի էֆէնտինին հազրէթլէրի կէչէն ճումա էրթէսի կիւնը վաֆաթը օլան Հայէթ չէհրինէ ...

Միւշարիլէյհ Շէյխ հազրէթլէրին իթմէճէքինի էվվէլ, զաթը հազրէթը Շէհրիյարի իւէ խուսուսի պիր միւլագաթ պուլունմագ չէրէֆինէ նայիլ օլմուշ տըր. Գուլ միւլագաթ պիր սաաթտան զիյատէ տէվամ իթմիշ, էֆէնտիի միւշարիլէյհ իւ Թէքֆին իւ Թէվէճճիւհաթը հազըրէթը Պատիշահիյէ մազհար օլմուշ, Հազըթա զաթը Շահանէ՝ Մապէյնի Պատիշահիյէ պաղլը վարըլը կիւմէճէ իգթիզա էտէն պատանահն մումայիլէյհին Շէյխ իլէ անըն Թէծհիզ ու պույուրմուշ տըր։

Շէյխ Հասան էֆէնտի էւ Սէնտատի իւէ զաթը Հազրէթը Միւլքատարիլէրինին միւսաֆիրի օլմուշ տըր. Միւշարիլէյհ մախսուսէ մը իւէ Եըլտըզ սարայը ճիվարընտա պիր գօնագտա իգամէթ իթմէքտէ իմիշ։

Տօգթօր Յակոբ Սիմօնս

ՑՕԳԹՕՐ ՅԱԿՈԲ ՍԻՄՕՆՍ

Իզմալը Թաճրիը իմ Թէսալէթլէ Բարիզ ադադէմիաստան տիբլօմա ալըզ իթմիշ օլան վէ ախիրէն Տէրսաանէյէ կէլմիշ օլան տօգթօրը մումայիլէյհ՝ պու տէֆա մէզկիւր միւաաէնէթիյլէ մուվագգաթէն Պօղազ իչինտէ Բէշար Պոուճրնտա 68 նումերօլու խանէտա իգամէթ իթմէքտէ օլտուղունը վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի միւրաճաաթ իտէճէք ֆուգարա խասթէկեանը մէճճանէն պագըլա թէտաւի իյլէյէճէյինի իլան իտէր։

Թապիպը մումայիլէյհ քէզալիք հէր բազար իրթէսի վէ բէնշէնպէհ կիւնլէրի սաաթ 6 տան 8 է գատար Ստամպոլտա Պաղչէ գաբուսընտա վագը 18 նումերօլու Մէրամէթճեան էճզախանէսինտէ ֆուգարա խասթէկեանը մէճճանէն գապուլ իտէճէք տիր։

Մէզքիւր իքի կիւնտէն մաադա, հէր կիւն Պէշար Պոուճրնտա պէյք օլունան խանէտա պուլունաճաղը բաղլէթլըւ էհալիյէ իլան օլունուր։

նամ Վէսուլ մէճլիսի ումումի աղալարը, վէ միւհէնտիս Ժան Մօրիս Թիսօ, վէ էյլիտ գօմանտան մը Վէրն, վէ գապտան մը Կրամօն վէ Ժիրարտօ մը Պօշըմէն, վէ տիօգամ Միշութէյ վէ օն պաշը Ցօնէօֆ Թարաֆընտան մուհաֆազա վէ միւտաֆէա օլունուր։

Բէգալիք պարօն Սէզար Տիւսէ տ'Արնան իլէ նիւգիպաշը Լագիւզօնըն մէրպէսիթ աուքէյէ գօլլարը տախի Ֆրանսըզլարը եօրմագտա իտիլէր։

Բէքէնս տը Գօնտէ՝ Լօրէն տուգասը Շարլըն Թագարրուպընտա, 1656 օգոսթոս 14տէ մուհասէրէյի գալտըրմաղա մէճպուր օլտու։

Քըրթէսի սէնէ տուգ տը Լօնկվիլ՝ Ֆրանշ-Գօնթէյին գըլթալի ճէնուպիյէսինէ խուրուճ իտէրէք, գան վէ աթէշ իչինէ գարգ իթտի, վէ չէմալ ճիհէթինտէ տէ Սագս-Վէյմարըն Պէրնար՝ պիր Շուէտ օրտուսընըն գօմանտասընը տէրքօճտէ իտէրէք, մէմլէքէթի տէհշէթլի սուրէթտէ խարապ վէ վիրան իթմէքտէ իտի։

Իշթէ հիքեայէմիզին՝ պիրա Թէվագգուֆ օն սէքիզ սէնէլիք պիր միտտէթ միւրուր ու Թէճավուզ իթտիքտէն սօնըրա էէնիտէն պաշլատըլը սըրատա, մէզքիւր պէտպախթ էյալէթ չու Թարիֆ իթտիկիմիզ հալտէ պուլունմագտա իտի։

1638 սէնէսի գիշտիմէր այընըն հիւզիւնէ վէ սօուգ պիր կիւնիւնտէ Անթօն (Ձիւան Ասսուժօյ) տավասընա մախսուս օլան գամբանա վուրուլտուղը էսնատէ, սիյահ մանթօսըրն ուզուն էթէքլէրինէ սարըլմըշ օլան պիր աթլը՝ եօրկուն պէկիրինին եւրիւյիշիյլէ, Եօգարքի Ֆրանշ-Գօնթէտէ Շանբանեօլ գասապասընըն պէօյիւք սօգաղը պօյընտա կիթմէքտէ իտի։

Պիր գաչ քէօրէքէ մէդգումը կէօրիւպ հավլամագտա, վէ պազը քէօյլիւլէր տէ պէքչիլէրին պուդա սէսինի ըշիտպ տըրմագ թէրթիպլըրընա գօյմագտա, վէ փօխճուլըն հէշտեկլինի կէօրիւնճէ, նազարը իսթիղրագ վէ մէրագըլա արքասընտան պագմագտա իտիլէր։

Պու աթըը իլէ հայվանը՝ էֆրաթընտաքի խանէլէրտէն պիր տաճ տահա պէօյիւք վէ տահա էյի պիր խանէնին էօնիւնէ վարըլ օլտուլար։ Պու էվին պէօյիւք գարուսը իւմթիւնտէ պիր Թուլթամ գուրթու Եէրէլթի օթու սալլանմագտա, վէ պէյազ տաւարըն իսգէրինտէ տէ սիյահ եազըլարլա եազըը աթիւտէքի քէլիմէլէր օգունմագտա իտի.

ԽԻՒՋԻԲԱՇԸ ԼԱԳԻՒՋՕՆ

ԼՕԳԱՆԹԱՃԸ ՎԷՐՆԻԿ

Իւչէ վէ եէնտէ վէրէր, տէքէր, եօլճու վէ ...

—Իշթէ պուրասը՝ պանա էյի տիր, —տէտի աթըը քէնտի քէնտինէ։

Վէ աթտան Թէթիքէէ ալտը իներէք, Թօգըը վէ եօթէք պիր սէսլէ պաղըրտը։

—Էյ՛հէ, լօգանթաճը, մէյխանէճի։

Պու չաղըրըշըն իւզէրինէ էյի պէշ ալթմըշ եաշլարընտա, Թագգաթ գուվվէթլի վէ տիրի պիր ատամ լօգանթատան տըշարը չըգարագ ճէվապ վէրտի.

—Իշթէ կէլտիմ, էֆէնտի. Պէնտէնիզ նէ՛մը էմր իտէրսինիզ։

—Էվվէլա, հէմ տէ աթըմա պօլ կիւպրէ գօյմալը, էյի օթ վէ իքի գաթ եէմ վէրմէլի տիր. Իսթէրիմ քի պէնտէն էյի պագըլսըն։

—Հագգընըզ վար, էֆէնտի, —տէյիւպ լօգանթաճը, —ինսանըն տէ հայվանըն տէ թէմիզ պիր պէսլէնմէսի գազըմ տըր...

... Ինսանըն պու սիւրէթլէ աթընը սէվմէսինին, էյի պիր խըրթլիյէ ալամէթ օլտուղը պու Թօպլանթըյի պիլէնլէրին ճիւմլէսինճէ մալում տըր։

—Ջանըմա հայվանտան անլայօրսունըզ։

—Պու՛նտա սէնէմի, էյլէմէմէ Թանըրըմ. Պէն օն պէշ սէնէ տէր, Կրամօնտան Թէչտիքի խօշ՝ Միւթաայի վարօղու Ժագ Վէրնիէ հագգընտա մալիւմաթ սօրսանըզ ...

Էյլէր։ Եէհասըլ պու գատարը հէթէր. քիմ սաղ գալըրսա կէօրիւր. Եաչասըն Եիւզպաշը Լագիւզօն։ Էյլէթթէ կէօրիւրիւզ, էֆէնտի, քի լօգանթաճը անըն Թաշթը հըմայէսինէ վագ իթմիշիմ տիր. Եէնէր պու համի, պու վէլի՝ սաֆիլէրի գատար տէյիլ իսէ, չէյթան վէ եա Սագս-Վէյմարըն Պէրնար պէնի կէօթիւրսին. անճագ Մէրհէմ Անա վէ Ս. Ցակօբ գատար օլամագ. պունլարըն իքիսինէ տէ տէրունը տըլտէն հիւրմէթ ու րիայէթիմ վար տըր։ Լաքին նիւգ պաշը Լագիւզօն տա պիր տօղրու ատամ տըր, պէլքի տէ պիր չէհիտ օլուր, հուրրիյէթ չէհիտի։

Թարիֆէ հաճէթ եօգ տըր քի, բըղէհլի վէ վաթանբէրվէր վէ ֆագաթ կէվէզէ Ժագ Վէրնիէ՝ Թապիի օլան պօշպօղազլըղընը սօգագըն օրթասընտա իճրա իթմէքտէ իտի։

Մէրգում լօգանթաճը՝ Եէնի կէլէն միւսաֆիրին պէկիրինի ախըրա կէօթիւրէրէք վէ Եէմ իլէ տօլու պիր Եէմլիք էօնիւնէ պաղլայարագ սօլուգ ալմամաղասընա պու գատար լագըրտը իթմէքտէ իտի։

—Տօղրընըզ, —տէտի պիր աղ սուսուղտան սօնրա վէ արգասընտան կէլէն աթըը պիր եօլաֆ Թօրպասընըն իչինտէքինի կէօսթէրէրէք, —պագընըզ պու Եէմէ, էֆէնտի, բէք աղըր վէ բէք Թէմիզ տիր, պէնիմ սօն մահսուլըմտան տըր, պունա հիչ տէյէճէք եօգ տըր. Շարըը տը Լօրէնին հայվանընա վէ եախօտ պինէֆի Լագիւզօնըն պէկիրինէ լայըգ պիր չէյ տիր։

Եօլճու՝ եուլաֆըն ֆէվգէլատէ էյի օլտուղընը Թաստիգ իթտիքինտէն, Ժագ Վէրնիէնին հիւրմէթինէ Նայիլ օլտու, վէ պիր աղ սօնրա Կէչ նամ գըտըղընըն էթլիճէ սաղրըմըը, իրլէկինի, կէնիշ կէօյսիւնի, բալլագ Թիւյլէրի վէ գուրու պաճագլարընը պէյէնտիկինտէն, լօգանթաճընըն Թէվէճճիւհաթըը Թէմէլլիւ գազանտը։

Մէրգում լօգանթաճը՝ պու պինաղըր գըրագըն խասսէ վէ գէմալէթլէրինի ուզուն ուզատըյէ Նագլ իթմէքտէն սօնրա Եէլլէթին տէտի.

—Էֆէնտի, մատամ քի պէկիրինիզէ պագըլըղ աթընա կիւպրէ սէքիլտի վէ Եէմի վէրիլտի, արթըգ չիմտի սիզէ պագալըմ. Պիր չէյ Եէյէճէ՞քմիսինիզ։

—Էվվէթ։

—Պագըլար բէք ֆէնա տըր, քիմսէ եօլճուլըգ իթմէյօր. սէքիզ կիւնտէն զիյատէ հիչ պիր եօլճու եօլըմը օղրամըշ տըր, վէ գօրգարըմ քի, քիլէրտէ չօգ պիր չէյ պուլունմասըն։

(Տեւեկ)

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Պազը կազէթալարըն իխպարաթը մուզայիրինտէ օլարագ, Ցունանը Ըումանիյէ մէճլիսը իտարէսի՝ ըէձէ խանի ինհիսարը տուխան մէսէլէսինի անճագ աւնջքի կիւն թանթը թէզէքքիւրէ ալմըշ տըր :

—Եունան տէվլէթինին Մարսիլեա ֆօնսօլօսու Մ. Անարքիրոս՝ Գահիրէ ֆօնսօլօսլըղընա թահվին գըլընմըշ տըր :

—Պու հաֆթա կէլէն Էնիւրէ Նամ վիլայէթ կազէթասընըն պէեանընա կէօրէ՝ վիլայէթը մէզքիւրէտէ չէքիրկէ քռամիլէն միւնտէֆի օլտուղու կիպի, հէր թարաֆտան քիւլլիյէթլէ գախիրէ տախի վիւրուտ իթմէքտէ օլտուղունտան, պուղտայըն ֆիյաթը պէհէր քիլէսէ պիրտէն պիրէ 14 ղրուշ թէնէզզիւլ իթմիշ, վէ էվվէլճէ 46 ղըրուշա ալընան պիր քիլէ պուղտայ, շու կիւնլէրտէ 32 ղրուշա սաթըլմագտա իմիշ : Երզագը սաիրէ տախի պու նիսպէթտէ ուճուզլանմըշ տըր: Եօզկատտա տախի պուղտայըն քիլէսի 22 ղրուշա թէնէզզիւլ իթմիշ տիր •

—Ֆրանսա հէյէթը սէֆարէթի կէլէճէք բազար կիւնիւ Թարապիյայա նագլ իտէճէք տիր •

—Մեարիֆ նեզարէթի իտարէցինտէ պուլունան մէքթէպլէրին բրօկրամլարընը մուայէնէ իչիւն պիր գօմիսիօն թէշքիլ գըլընմասը մուզաքէրէ տիր •

—Ֆրանսըզ սէֆարէթի իքինճի թէրճէմանը Ցէրսաատէթէ մուվասէլէթ իթմիշ տիր •

—Ցէրսաատէթ Ինկիլթէրրա սէֆարէթինին ատաշէ միլիթէրի պրին պաշը Մ. Ստուէն՝ տէվլէթը միւշարիլէյհանըն Պէրլին սէֆարէթի ատաշէ միլիթէրլիյինէ թային գըլընմըշ տըր •

—Ցիւն Ռումանիատան Ցէրսաատէթէ կէլմիշ օլան Եօրկի Նամընտա պիր Ռում՝ անասըլ մէմլէքէթի օլան Մանասթըրա կիթմէք իւզրէ եօլ թէզքէրէսի ալըր իչիւն Պապը Զապթիյէյէ կիտէր իքէն քէօբրիւ իւզէրինտէ տիւշիւպ վէֆաթ իթմիշ տիր •

—Ցիւն սապահ պիր Ռում տէլիգանլըսը՝ 11 նումէրօլու Գաթըքէօյ վափօրընտան քէնտի քէնտինի տենիզէ աթմըշ իսէ տէ, գայըգճըլար թարաֆընտան տէրհալ գուրթարըլմըշ տըր •

—Մէքքէյէ 15-16 քիլօմէթրօ ուզագլըղընտա պուլունան Ա ինի Զիւպէյտէ սույու եօլլարընը թամիրի իչիւն լազըմ կէլէն իանէյի ճէմ իթմէք վազիֆէսիյլէ մահալինտէ թէշէքքիւլ իթմիշ օլան գօմիսիօն՝ շիմտիյէ գատար մէճմուէ 26 ղըրշ տան օլարագ 9.549.271 ղըշ. ճէմ իթմիշ, վէ մեպլաղը մէզպուրըն 5.621.759 ղրուշընը սարֆ իլէ 10 քիլօմէթրօ գատար եօլ թամիր իթմիշ տիր •

Մեպլաղը մէզպուրտան պագը գալան 3.927.512 ղըշ. Եւէլվէլսան տըգտա մէվճուտ իսէ տէ, եօլըն տիկէր գըսմընը իքմալ իլէ Մէքքէտէ պազը չէշմէլէր ինչասընա ղայըը քեաֆի աատա օլունմագտա իմիշ •

Շիմտիյէ տահալը մէզքիւրտէն Մէքքէյէ կէլէն սույըն մըգտարը՝ տագիգատա 30000 օգգատան իպարէթ իմիշ •

—Ցիւն կէճէ սաաթ 6 ըատտէլէրինտէ Սթամպօլտա Ըն գաթանընտա ախշապ պիր իսլամ գահվէխանէսինտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, եալընըզ մէզքիւր գահվէխանէ եանտըղը հալտէ պասթըրըլմըշ տըր :

Քէզալիք պու սապահ տախի Գատըքէօյիւնտէ Գալամըշտա պիր եանկըն վուգու պուլմուշ տըր :

—Իսկիւտարտա 15 եաշընտա պիր իսլամ չօճուղու՝ քէօբրին արգասը իլէ պապասընըն գաֆասընը վուրարագ թէհլիքէյի պիր տէլիք աչըպ ֆիրար իթմիշ իսէ տէ, զապըթա թարաֆընտան թէվգիֆ օլընմըշ տըր :

—Հայտար բաշա ճիվարընտա պիր իսլամ պաղճըըն եանաշմասը Խրիստօ պաղըն գուլուպընտան սու չէքէր իքէն, իչինէ տիւշիւպ պօղուլմուշ տըր :

ԻԼԱՆԱԹ

Եվգաֆը Հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինտէն կէլէն իլան :

Սէլաթինը ազամ հազարաթը ճէվամիի շէրիֆէսինտէն պազը էթրաաը միւնհալէ իչիւն լիւզումի օլան 2220 գըյէ միհրապ ըռբարմաշէլթիյէ, իմարաթը ամիրէ իչիւն պիր սէնէլիք լիւզում կէօրիւնէն 36021 գըյէ բուղէնը չէրվիշին մահը հալը բումինին 7ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն միւնագասասընա միւպաշէրէթ օլունաճաղընտան, կէրէք ըռբարմաշէթին վէ կէրէք բուղէնը չէրվիշին իթասընա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէն իթիպարէն Եվգաֆը Հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր •

2 Հազիրան 98 — 3—2

Եվգաֆը Հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինտէն կէլէն իլան •

Ճէվամիի շէրիֆէ վէ խայրաթը սաիրէ իչիւն լիւզումի օլան 80.000 գըյէ բուղէնը զէյթին 40000 գըյէսի՝ հազիրանտան իթիպարէն այ պէ այ թէսլիմ իլէ, հէր թէսլիմ օլունան մըգտարըն եամանը 31 կիւն միւրուրինտէ վէ գուսուր 40.000 գըյյէսի րամազան իչիւն օլուպ. եամանը պէր վէճհը բէշին ետիզ իւիք ալթուն 100 ղըրուշթա օլունմագ շարթը վէ շէրաիթը սաիրէ իլէ վատէլի օլան մըգտարըն պէհէր գըյէսի 5 պուչուգ վէ բէշին բարա իլէ ալընաճագ 40.000 գըյէնին պէհէր գըյէսի 5 ղըշ. 10 բարատա թալիպի եօհտէսինտէ պուլունտըղընա, վէ հազիրանըն 7ինճի բազար էրթէսի կիւնիւ սաաթ 9տա գաթըը վէրիլէճէկինէ պինաէն, ֆիեաթը մէզքիւրէտէն նօգսանըյա իթաեա թալիպ օլանլարըն, վէ էրթէսի սալը կիւնիւ տախի 100 տէ 5 թէմինիյէթ բուղիպ պուլունանլարըն Եվգաֆը Հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր •

1 Հազիրան 98 — 3—3

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 15 Ցունիս	
Ինկիլ. եահամը Ինկ. Լիր.	100- 9/16
Օսմ. եահամը աչըլըը	11- 3/16
» » գարանտը	12- 3/8
Իսթիգրազ 65	15-
» 69	13- 1/8
» 71	-
» 72	25-
» 73	12- 5/16
Օսմանլը պանգասը	21-
Մըտըր տուլսուն. մուհթա հըսէ	65-
» իմթիյազը	83- 7/8
Ռումէլի իսթիգրազը	85-
Գամպիօ Բարիզ 9 ալ վատէ	-
Բարիզ, 15 Ցունիս	
Ֆրանս. եահ. 3 % ֆր.	82 87
» » 5 գօնսօլ	115-40
Օսմ եահամը աչըլըը	12 45
» » գարանտը	12-5
Իսթիգրազ 65 ֆր.	73-
» 69	69-
» 73	62-
Մըտըր ֆօնտ. մուհթա հըսէ	325-
Գրէտի Լիօնէ	730-
Օսմանլը պանգասը	791 25
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	56 25
Իթալիա եահամը	90-55
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-17
Վիէննա, 15 Ցունիս	-
Աճիօ ֆիօրին	
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	27-50

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Եահմ. ում. տիւն ապտ. գար.	13 25
Պու սապահ աչըլըը	13-20
Իսթիգ. 63 (Մուհթօն) 6 % ֆ.	-
» 65 » 6 % ֆ.	75-
» 69 (Բրնար) 6	66-
» 72 (Պօն տիւ Թրեզօր)	24-50
» 73 6 % ֆ.	61-
Ռումէլի շըմէնտըֆէր 3	54-75
Ագճէ ֆայիզի	09-
Ռէշօր Ղըշ	-
Հէվալէսիզ »	5-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6-32
Սթամպօլ պանգասը	9-15
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-16
Թրամվայ	3-30

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըշտան	Ղշ. Փր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108- 2
Մէճիտիյէ »	207-
Պէշլիք »	211-
Ալթըլըգ »	127-
Գազըը »	720-
Գայմէ »	1050-
Ինկիլիզ լիրասը	110-12
Ֆրանսըզ ալթունու	87-36
Ֆօլ	90-14
Գրիմիզ ալթունու	51-20
Գօրպօն գայմէսի	8-94

ԽԸՏՒՎԻՑԷ ԲՕՍԹԱ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ ԻՏԱՐԷՍԻ

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷՆ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷՑԷ ՎԷ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷՏԷՆ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹԷ

ՀԱՖԹԱՏԱ ՊԻՐ ՔԷՐՐԷ ՏՕՂՐՈՒՏԱՆ ՏՕՂՐՈՒՑԱ ԻՇԼԷՐ

ՍԹԱՄՊՕԼՏԱՆ ՀԱՐԷՔԷԹԻ

Հէր ... վուգու պուլուր, վէ Ջանագ Գալէ, Միթիլլի, Իզմիր վէ Բիրէյէ օղրար •

ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷՏԷՆ ՎԻՒՐՈՒՏԻ

Հէր ... վուգու պուլուր, վէ 4 պուչուգ կիւն իճրայի սէյրահաթ իտէր •

Մէ-ըհ-ոլի.— Բուլէ գարտանըն սիւվար օլտուղու ՊԷՃԷՐԱ վաբօրը՝ ալաֆ՝ յունիսին 21ինճի չարշէնպէհ կիւնիւ եօլլէնտէն սօնրա ալաֆրանկա սաաթ 4տէ հարէքէթ իտէճէք տիր :

Եօլճու իլէ էմթաա նավլունը վէ սայիր մալլումաթ ալմագ իսթէյէնլէր Սթամպօլտա Պաղչէ գաբուսընտա Ահմէտ Ռասիմ բաշա խանընտա վագը չիրքէթը մէզքիւրէնին իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիր :

ԱՖԻԹԱՊ ԷԶ ՊԷ ՀԷՐՔԷՍ ՇԷՏԻՏ ՊԷՏ

ԷՃԶԱԽԱՆԷՒ ԱՖԻԹԱՊ

Տէրսաատէթ էհալիսինին օն ալթը սէնէտէն պէրու Սթամպօլ քէօբրիւ պաշընտա Վալիտէ Սուլթան խանը թիօշէսինտէ 1 վէ 2 նումէրօլար իլէ մուրագգամ ԷՃԶԱԽԱՆԷՒ ԱՖԻԹԱՊ տիմէքլէ մալիւմլէրի օլան ՎԷՆՍԱՆ ԾԱՆՆԻ էֆէնտինին էճզախանէսինտէ եարտըլըան էճզա վէ միւպայաա պույրուլան էնվաի մուայինէ վէ էտվիյէը թըպպիյէ վէ սաիրէնին խալիս վէ ֆիյաթճա էհվէնիյէթինտէն վէ րիայէթտէ գուսուր կէօրմէտիքլէրինտէն տօլայը միւշթէրիի միւհթէրէմէնին իպրազը բուլթ խօշնուտիլէրի՝ սահիպի էճ ախանէնին միւթէշէքքիւր վէ քի. շատընտան պէրու կէրէք րէչէթալարտա միւնտէրիճ էճզալարը նօգթասը նօգթասընա քէմալը տըգգաթլա թէտարիք վէ կէրէք ճէլպ իյլէտիյի էճզալարըն վէ պալըգ եաղլարընըն վէ մէշրուպաթը մի. թէնէվիաի սաիրէնին Եվրօբանըն պիրինճի ֆապրիգալարընտան խալիս վէ էն ալայարընըն ճէլպինտէ տէվամ իլէ պէրապէր, քէմալը տըգգաթլէ քէնտի թէրթիպ իթտիյի գաթրան սույու վէ չէլիք շուրուպու վէ գընագընա շարապլարը վէ սաիր պունա միւմասիլ շէրպէթլէրին Եվրօբա ֆիյաթլարընա նիսպէթէն ղայէթ տուն վէ թէեսիրլի օլտուղու մուսաատագ տըր :

Մէզքիւր էճզախանէնին մախսուս տէրօզիթօսու օլուպ, կէրէք վիլայէթլէրտէն վէ կէրէք Տէրսաատէթտէ պուլունան խասթախանէլէր վէ կէրէք րէսմի մահալլէրէ քիւլլիյէթլի էճզա լիւզումունտա, թէտարիքինէ միւգթէտիր օլտուղունու վուգու պուլաճագ հէր նէվ սըբարըշլարը սիւրաթլա իճրա օլունաճաղընը վէ էհվէն պահա իլէ ֆիրուխթընտա միւտավէմէթտէ գուսուր իտիլմէտիքտէն մաատա, մէտարը հազմ վէ եազ մէվսիմինտէ տէֆը հէրարէթ իչիւն թըպպէն իսթիմալի փաքտէլի վէ մէշհուր Աէլէզ սույու վէ կազօզ լիմօնաթասը իչիւն մախսուս մաքինա ճէլպի իլէ քիրէճ գայմաղընտան արի օլարագ միւճէրրէտ խալիս պիգարպօնաթ տը սուտ իլէ Սթանպօլըն էն մագպուլ սույունտան մէշրուպաթը մէզքիւրէյի թէտարիք պիրլէ, գատէհ վէ շիշէ վէ աղըը մաքինալը շիշէլէր իլէ վէ ղայէթ էհվէն պէհա իլէ սաթմագտա, վէ եազ մէվսիմինտէ հէր նէ վագթ իսթէնիլիր իսէ մաքինա իլէ պուզ իմալ իթմէքտէ օլտուղունու խասսէթէն իլան իտէր :

ԿԼՕՒԱՐ

(ՍԱՊԸՆ ԳՕՆԹԻ ՎԷ ՇԱՀԻՆԻ)

ԹԻՒԹԻՒՆ ՎԷ ՍԻԿԱՐԱ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

109 ԳԱԼԱԹԱ ՍԱՆՏԸԳՃԸԼԱՐ ՃԱՏՏԷՍԻ 109

Ֆապրիգամըզտա Եէնիճէնին էն ալա մահսուլլէրինտէն հէր նէվի նէֆիս վէ գօգուլու թիւթիւն վէ սիկարա թէտարիք վէ իմալ օլունուպ, միւթէպէր միւշթէրիլէրիմիզ օնլարտան իշթիրա իլէ հէր հալտէ մէմնուն օլաճագլարը, վէ սայըր ճիւմլէ ֆապրիգալարտան տահա զիեատէ չան ու շէօհրէթ գազանմըշ պուլունմասը հասէպի իլէ, մէզքիւր ճէսիմ ֆապրիգամըզ իչպու եէնի իսմէ եանի ԿԼՕՒԱՐա չայէսթէ օլտուղունու թէճրիւպէ իլէ թաստիգ իյլէյէճէքլէրի շիւպհէսիզ տիր :

Կէրէք Սթամպօլտան վէ կէրէք Թաշրալարտան վէրիլէն սըբարըշլար սէրիան իճրա օլունաճաղը կիպի, մէմալիքը էճնէպիյէեէ իրսալ օլունաճագ թիւթիւն վէ սիկարա պանտրօլ րէսմինտէն մուաֆ տըր :

Սաթըլան մահալլէր.

Գալաթա. Սանտըգճըլար ճատտէսի Ն° 109 :

Սթամպօլ. Պալըգ Բազարընտա Ն° 165 :

ՏԷՄԻՐՃԻՊՈՒԼԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

FARINE LACTÉE H. NESTLÉ

GRAND DIPLOME D'HONNEUR

MEDALILE DOR
Medaille d'ors
à diverse
Expositions

PARIS 1887
Certificas nombreu
des
premires
Autorités medicales

ՀԱՆՐԻ ՆԷՍԹԼԷՆԻՆ ՍԻՒՏԼԻ ՈՒՆՈՒ

Զվիցէրա ինէքլէրինին ալէա սիւտիւնտէն մամուլ օլուպ, քիւչիւք չօճուգլար իչիւն միւքէմմէլ պիր նաֆագա օլան Նէսթլէնին մէզքիւր սիւտլիւ ունու, սիւտիւ աղ օլան վալիտէլէրին սիւտիւ եէրինէ կէչտիքտէն պաշգա հէմ սիւտտէն քէսմէկէ վէ հէմ տէ հազմ իթմէկէ գօլայլըգ վէրիպ իքմալ իթտիրիր :

Իչպու ունուն պիր չօգ հիյլէլէրինտէն սագընըլմագ իչիւն հէր գութու իւզէրինտէ պուլունան Հանրի Նէսթլէնին իմզասընա տըգգաթ օլունմագ իգթիզա իտէր :

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸՆԸ ՏԱՒՐ

ՎԻԷՆՆԱՆԸՆ ՄԻԼԼԷԹ ՊԱՆԳԱՍԸ

Իչպու պանգա էօմիւր սիկուրթասընտան մաատա, չօճուգլարըն պէօյիւմէսինէ գատար պիր սէրմայէ բէյտա իթմէք իւզրէ ազչէ տախի գապուլ իտէր :

Պու պանգա Աւուսթրիա տուխիլիյէ նեզարէթինին 1869 յուլիս 8 վէ Մաճարիստան Տէճարէթ նեզարէթինին 1870 օգոստոս 27 թարիխլիյէ վէ 747/640 նումէրօլու իլէ էմիրնամէ ալմըշ տըր :

Մէզքիւր պանգա՝ ինսանըն էօմրիւնիւ մուայյէն էքրամիյէլէրլէ վէ քեաֆֆէի շէրաիթը մալիւմէ իլէ սիկուրթա իտէր. եանի էօմրիւնիւ սիկուրթայա գօյմագ իսթէյէն ատէմ կէրէք հէր նէ վագթ վէֆաթ իտէր իսէ, վէ կէրէք սիկուրթա միւտտէթինիտէն սօնրա սաղ գալըր իսէ, պու պանգա օ ատէմին թային իթտիկի մըգտար մէպլաղը, վէ օրթագլաշը օլան սէրմայէլէրի սիկուրթա իտէր :

Մէզքիւր պանգա՝ թալէպ օլունան թազմինաթը, ասլա թէնզիհ վէ թէնզիլ իթմէքսիզին սէքիզ կիւն սօնրա թէէտիյէ իտէր, վէ ինսանիյէթ բէրվէրլիք գավաիտինէ թէվֆիգէն, քէնտի միւշթէրիլէրինէ բէք միւսաիտ շարթլար վազ էյլէր :

Տահա զիյատէ մալիւմաթ վէ թաֆսիլաթ ալմագ իչիւն Աճէնցիտա բէք չօգ լիսաննարա րիսալէլէր թէտարիք իթմիշ տիր :

Թիւրքիյէ վէ Մըսըր իչին պաշ աճէնթէ
Ա. ՀԷՖԹԷՐ

Գալաթատա Գարաքէօյտէ պօրսանըն գարշըսընտաքի տաիրէնին իքինճի գաթընտա 13 նումէրօլու օտատա :

Սթամպօլտա Քիւչիւք Եէնի խանտա Մ. Հէրմ. Ա. Հօլչթէյն վաստասը իլէ կէլմիշ օլան հէր սիկուրթա պէտէլինի ալըր ու գապուլ իթմէյէ մէմուր տըր :

Ժ. ՄԱՒՐՕԱԹ

Մումաիլէյհ, գաթ՝ Գալաթատա Եւքի քէօբրիւ գարշուսընտէ Գալաֆաթ եէրինտէ 2 նումէրօլու, վէ Սթամպօլտա Քէրէսթէճիլէրտէ Աչագը գաբուսը գարշըընտա Ն° 1, 3, 5 վէ 7 մաղազալարընտա, Գալաս վէ Ջէրնավիճէքի Մ. Մ. Բ. վէ Գ. կէօց վէ գումբանիասընըն վաբօր խըզգարըլէրի մամուլաթընտան հէր նէվի ալա վէ հէր պօյտա տէօշէմէլիք թախթալար, քիրիշլէր, տէօրթ քէօշէ բինալար պուլունտուղունու Տէրսաատէթ էհալիի միւթէպէրէսինէ վէ սիրի խասսա ասհապը էյլէք վէ գալֆա էֆէնտիլէրէ իլան իթմէքլէ միւֆթէխիր տիր :

Քիւլլիյէթլի մալ գալտըըրմագ խուսուսընտա պուլունուն միւշթէրի մէրթէպէ գըսսա միւտտէթտէ թէսլիմի իչիւն մումաիլէյհ գաթ թէտապիր իթթիխազ իթմիշ օլմաղլա, օլ պապտէ տահա մուֆասսալ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին՝ Գալաթատա Մէրթէպանի սօգաղընտա Ալէմտան բօսթախանէսինին իսթիխնտէ 1 նումէրօլու մահալլը մախսուսընա միւրաճաաթ իթմէլէրի րիճա օլունուր :

Ց. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Սթանպօլտա Եէնի ճամի հավլուսընտա Բօսթախանէի ամիրէ գարշըընտա վագը 12 Ն° իլէ մուրագգամ տըր :

Պու տէֆա Եվրօբա ֆապրիգալարընտան տօղրուտան տօղրուսյա էն ալէա ճինս էճզալար ճէլպ իյլէմիշ օլտուղումուզտան, կէրէք օգգա վէ կէրէք շիշէլէրլէ պիրինճի ճինստէն սօլֆաթօ վէ գընագընալը Պօրտօ վէ Մալակա շարապլարը վէ չէլիք շրուպը, վէ քէնտիմիզին բէք տիգգաթլը սուրէթտէ հազըրլատըղըմըզ Եւէ-ռի մը Բեքօն նամ մուալէճէի միւֆիտէ պուլունմագտա տըր քի, մէզքիւր մուալէճէ կէրէք միւտէ խասթալըգլարընա վէ կէրէք համիլէ գատընլարա վուգու պուլան իսթիֆրա վէ եիւրէք պուլանթըսը կիպի ֆէնալըգլարա գարշը բէք թէեսիրլի պիր թէրթիպ տիր : Պու իլաճը պիւթիւն ազաթէմիալար թահսին վէ թազտիր իթմէքտէ տիրլէր : Պունլարտան մաատա, չօճուգլար իչիւն տախի թարխօզա, վէ սիւտլիւ ուն, վէ Ալմանեանըն էնվաի ֆաիտէլի մատէն սուլարը թազէ օլտուղու հալտէ մէվժուտ իչիւն կէթիրթտիրիլմիշ տիր :

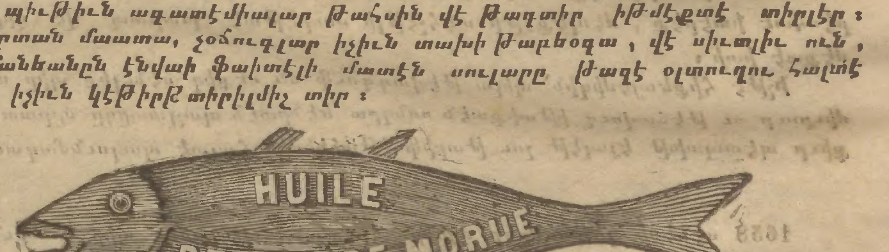

Այէլխուսուս պալըգ եաղընըն Նորվէկիա մալի օլմագ իւզրէ էն ալա ճինսլէրինտէն կէրէք Փըշը, կէրէք Եգգա վէ կէրէք շիշէ իլէ պուլունմագտա վէ ղայէթ էհվէն ֆիյաթլէ սաթըլմագտա տըր :

Հէր կիւն սապահ վէ աքշամ Տօգթօր Տատըրեան էֆէնտի տախի էճզախանէմիզէ օղրամագտա տըր :

Էճզախանէմիզտէ Տօգթօր Այվազեան էֆէնտի հէր կիւն սաաթ 7տէն 10ա գատար հազըր պուլունարագ միւրաճաաթ իտէն զաթլարը գապուլ իտէճէք, վէ պարըճա չօճուգ խասթալըգլարընա տախի պագաճագ տըր։ Տօգթօրը միւմաիլէյհ եալընըզ ճումաա կիւնլէրի քէզալիք սաաթ 7 տէն 10ա գատար խայրաթ պագաճագ, վէ Թարաֆը էճզախանէմիզտէն տախի բէք ֆագըր օլանլարա մէճճանէն մուալէճէի լազըմէ իթա գըլընաճագ տըր :